

Kontakten

Ericsson
LM
NR **5** 1964

LM-ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 2453
Redaktionssekr.: P.-E. Lénström,
tel. 3565

Redaktionskommitté:

Rolf Fischer, T/Krmk, tel. Tellus 396
Svenning Göth, Vt 13, tel. HF 2713
Folke Zandin, Vas, tel. HF 2611
Einar Österlund, Vt 18, tel. HF 2718

Lokalredaktörer:

Malte Björklund BA, E Wandel, Erga,
P E Carlsson, Kabelverket, Älvsjö, G Falk-
man, Huddinge, Thor Mattisson, Karls-
krona, Alf Carlsson, Katrineholm, S Al-
fredsson, Mölndal, Mats Werre, Söderhamn,
G Jacobsson, Visby, Å Elmquist, Örebro,
G Svensson, Alpha, J Schein, DKB, C G
Löfgren, FÖB, P O Nyhult, Rifa, S Hall-
stedt, Ermi, J Wäneland, SER, A Hofstöm,
SIB, L Falk, Alingsås, L Eneroth, SRA.

Omslagsbilden:

L E Ericsons datacentral har nu tagits i drift på HF efter många års förberedelser. Fotografen har förevigat upppackningen av datamaskinens magnetbandsstationer.

Ur innehållet:

	Sida
LME och teleunionen	83
Rifas Kalmar fabrik invigd	84
L M Ericssons datacentral i drift	86
Stororder till SKV	89
Ny LM-fabrik i Uddevalla	92
DKB presenterar ny ICT-familj	93
I maskinernas tidevarv	94
Iztaccihuatl	96
LM-are lär företagsekonomi	97
KV bäst i femkampen	99

Tidningsbilaga medföljer del av upplagan.

Order på 30 milj. till LME

L M Ericsson har fått beställningar på telefonmateriel från Mellanamerika på tillsammans ca 30 milj. kronor. Orderna gäller utbyggnad och modernisering av telefonstationer i El Salvador och Costa Rica, varvid Världsbanken i båda fallen uppträder som huvudfinansör genom långfristiga lån.

I El Salvador skall landets telekommunikationer upprustas med hjälp av L M Ericssons koordinatväljarsystem. Beställningen omfattar materiel dels för publika lokalstationer, dels för interurbana stationer och dessutom ett större antal telefonapparater. L M Ericsson har därmed ytterligare befäst sin ställning i El Salvador, där företagets telefonapparater och utrustningar för privata och publika telefonväxlar är välkända sedan många år tillbaka.

Till Costa Rica skall levereras fem

automatiska koordinatväljarstationer avsedda för huvudstaden San José med omnejd och vidare en station för hel- och halvautomatiska interurbanförbindelser. I San José-regionen går telefontrafiken för närvarande över manuella stationer, som man nu efter hand kommer att byta ut mot L M Ericssons helautomatiska koordinatväljarstationer.

I de anbudstävlingar som föregick beställningarna deltog världens främsta tillverkare av telefonmateriel. En ingående granskning av inlämnade anbud genomfördes av internationell teknisk expertis i enlighet med Världsbankens bestämmelser. Beställningarna är bland de första exemplen på utvecklingsprojekt inom telefonin för vilka världsbankslån givits. Det är glädjande att L M Ericsson kunna hävda sig så framgångsrikt i dessa hårda och betydelsefulla upphandlingar.

SRA övertar BA-verkstaden

På grund av Svenska Radioaktiebolagets växande behov av större tillverkningskapacitet inom Stockholmsområdet har beslutats att bolaget under en tid av ett till två år skall flytta all tillverkning samt verkstadskontoret till L M Ericssons Brommaverkstad. Vid Alströmergatan beñålles endast experimentverkstaden. De lokaler som härigenom blir friställda kommer att utnyttjas till kontor och laboratorier. För att möjliggöra detta skall den tillverkning, som nu bedrivs i Brommaverkstaden och som med fördel kan ske vid någon annan av L M Ericssons fabriker, successivt flyttas. Överflyttningen blir emellertid delvis beroende av nybyggnader på annat håll – närmast i Visby – varför den i huvudsak ligger några år framåt i tiden. Den nu anställda personalen kommer att beredas fortsatt arbete antingen hos SRA – och då inom Brommaverkstaden – eller på annat håll inom koncernen i Stockholm.

SRA har en tillverkning som måste ligga i Stockholm på grund av behovet av kontakter mellan verkstadsavdelningarna samt utvecklings- och konstruktionsavdelningarna. Genom utökningen av verkstadslokalerna kommer SRA att kunna ta hem en del verktygstillverkning, ytbehandlingsarbeten och stycketillverkning som för närvarande är ut-

lagda hos legoleverantörer. Denna centralisering av tillverkningen är motiverad både ur kostnads- och genomloppsynpunkt.

Den första tillverkningen som flyttas från Brommaverkstaden är tillverkningen av strömförsörjningsutrustningar som överförs till Söderhamnsfabriken. Denna flyttning beräknas kunna påbörjas i slutet av år 1964. SRA måste nämligen den 1 januari 1965 ha tillgång till ett utrymme motsvarande det nuvarande för hopsättning och provning av transformatorer och små likriktare. Dessförinnan skall emellertid en grupp från SRA ha placerats i BA/V:s lokaler.

Den »line»-tillverkning som nu håller på att köras in och dras upp vid BA/V skall vara kvar där för en avsevärd tid framåt.

Militärelektronikgruppen kommer att få behålla sina nuvarande lokaler vid BA/V. Den primärtillverkning som denna grupp behöver kommer så småningom att utföras av SRA.

Frågan om lärlingsskolan vid BA/V skall diskuteras med SRA. Det kan här kanske bli fråga om modifieringar i utbildningen. Frågor rörande framtida placeringar av tjänstemän och arbetsledarpersonal kommer att tas upp till diskussion under hand.

Organisationsändring

Med anledning av att ingenjör Gustav Jacobsson, BC, i september uppnådde pensionsåldern har han avgått från sin befattning. Till ny chef för Byggnadsavdelningen från och med den 1 oktober 1964 har utsetts civilingenjör Nils Knutsson-Blomquist. Ingenjör Jacobsson kommer att tills vidare kvarstå i tjänst för att handlägga frågor rörande nybyggnaderna i Mölndal, Visby, Älvsjö och Östersund.

– Ingenjör Olof Albro avgick efter inträde i pensionsåldern den 1 november 1964 från sin post som chef för patentavdelningen. Till hans efterträdare har utsetts ingenjör Lennart Sjöo. Ingenjör Albro kommer även i fortsättningen att vara knuten till patentavdelningen för särskilda uppgifter.

LME och teleunionen

Den nutida teletrafiken mellan skilda länder fordrar ett intimt samarbete. Man måste komma överens om trafikbestämmelser och taxor och om tekniska förhållanden. Ett telefonsamtal från ett land måste överföras med en så avpassad styrka och inom ett sådant frekvensband att det kan tas emot i annat land. Internationella automatsamtal fordrar omfattande och lika koder i alla länder om man genom fingerskiveimpulser i ett land skall kunna koppla upp samtal i ett annat land. Kvalitetsfordringar måste fastställas så att ett telefonsamtal, som passerar ett land, inte blir så stort att en långväga förbindelse omöjliggörs. Andra frågor som fordrar internationell medverkan är hjälp till utvecklingsländer att bygga upp sina telenät. En del andra problem återigen, t. ex. skydd av kablar mot korrosion och skydd mot störningar från kraftledningar och överspänningar till följd av åska, fordrar i och för sig inte någon internationell lösning. Där emot blir undersökningarna ofta ekonomiskt fördelaktiga om de bedrivs genom ett internationellt organ.

Krav på internationellt samarbete uppstod redan i teleteknikens barndom. I mitten av 1800-talet lades sålunda grunden till det nuvarande samarbetet. Det skedde vid en internationell telegrafkonferens i Paris år 1865, d. v. s. för nästan 100 år sedan. Utvecklingen sedan denna konferens har gått i många steg. Organ för telefoni och för radio har tillkommit och uppgifterna har vuxit med den ständigt ökade trafiken.

Detta har så småningom lett till den nuvarande internationella teleunionen, på franska Union International de Télécommunication, UIT, och på engelska International Telecommunication Union, ITU.

Teleunionen

Den internationella teleunionen har till uppgift att underlätta internationellt samarbete och bidra till utvecklingen inom telekommunikationsområdet. Den skall medverka till hjälp åt utvecklingsländer att bygga upp deras telenät och är genom särskild överenskommelse anknuten till Förenta Nationerna såsom dess fackorgan för telekommunikationsfrågor.

Teleunionen har sitt säte i Genève. Medlemmar är nästan alla länder. Den högsta beslutande myndigheten är den s. k. plenipotentiärkonferensen. Vissa allmänna beslut fattas vid administrativa konferenser och i ett administrativt råd.

Teleunionen har följande permanenta organ:

UIT, ITU, CCIR, CCITT är välkända för de många inom LME som har kontakt med vårt arbete för internationella teleunionen. För andra är de kanske oförståeliga förkortningar. Här ger ingenjör Olof Bager, HF/DtU, en kort presentation av den internationella teleunionen, vad den är, vad den betyder för LME och hur LME medverkar.

Generalsekretariatet som leds av en generalsekreterare. Det har en allmänt samordnande verksamhet och har hand om frågor som rör personal och ekonomi samt svarar för teleunionens publikationer.

IFRB, Internationella frekvensregistreringskommissionen (International Frequency Registration Board), svarar för tilldelning av radiofrekvenser för alla länder och för alla ändamål. IFRB har ett omfattande kansli.

CCIR och CCITT, de Internationella rådgivande kommittéerna (Comité Consultatif International de Radiocommunication och Comité Consultatif International Télégraphique et Téléphonique). Dessa organisationer som är betydligt större än vad vi normalt innefattar i ordet kommitté utför de tekniska, trafikala och taxemässiga detaljarbetena inom teleunionen. Varje rådgivande kommitté leds av sin plenarförsamling, som sammanträder vart tredje eller fjärde år. Inom CCIR och CCITT utförs arbetet av studiekommisioner och arbetsgrupper. Dessa tillsätts av plenarförsamlingen som också utser studiekommisionernas ordförande och vice ordförande. Några studiekommisioner är gemensamma för både CCITT och CCIR.

För att hålla samman arbetet inom de rådgivande kommittéerna finns en direktör inom CCITT och en inom CCIR. De biträds av sekretariat. CCITT har dessutom ett laboratorium.

De frågor som behandlas inom CCIR och CCITT leder vanligen till rekommendationer. Dessa är formellt sett icke bindande för någon telefonförvaltning eller något industriföretag. Reellt sett har rekommendationerna, särskilt som de vanligen antas enhälligt av plenarförsamlingen, mycket stor betydelse.

I plenipotentiärkonferenserna företräds medlemsländerna av representanter som

utses av regeringarna. I CCIR:s och CCITT:s plenarförsamlingar är telefonförvaltningar företrädde. Industriföretag får efter godkännande av sitt lands telefonförvaltning delta i arbetet i studiekommisioner och motsvarande.

LME deltar med Telestyrelsens godkännande i CCIR:s och CCITT:s studiekommisioner.

L M Ericsson i teleunionen

Vi deltar som nämnts både i CCIR och i CCITT men deltagandet i CCITT är det helt dominerande och jag nämner därför främst vårt deltagande där.

Efter det senaste mötet med CCITT:s plenarförsamling, som hölls i Genève i början av sommaren 1964, har vi fått en förteckning över alla studiekommisioner och arbetsgrupper med uppgift om de frågor som de skall behandla. Med ledning härav har LME utsett de personer som skall ha dokument för de skilda studiekommisionerna. Dessa dokument kan komma från CCITT och precisera de frågor som skall behandlas eller ge kommentarer från CCITT:s sekretariat. De kan också avse förslag från telefonförvaltningar och från andra industriföretag.

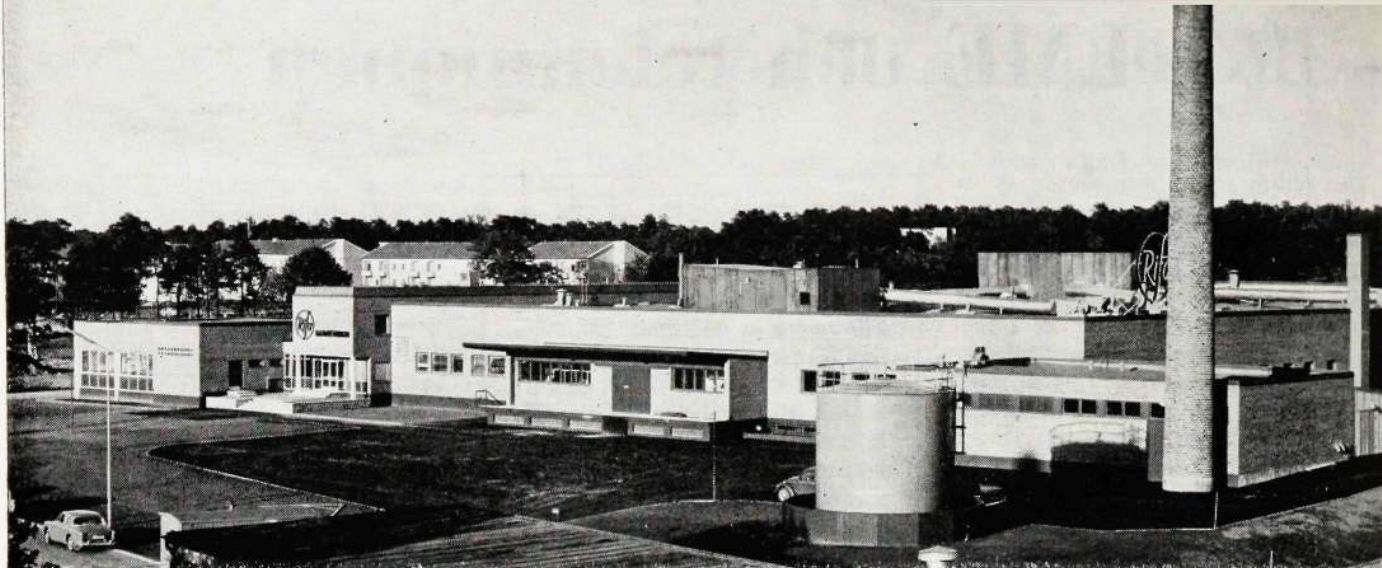
I anledning av CCITT:s frågor och bidrag från förvaltningar och andra industriföretag utarbetas inom LME bidrag (contributions) i de frågor till vilka LME anser sig kunna medverka till en god lösning. Dessa bidrag sänds av LME till CCITT och genom CCITT till deltagande förvaltningar och företag.

Mellan plenarmötena sammanträder varje studiekommision minst två gånger. För varje sådant sammanträde beslutar LME om deltagande. Det är vanligt men icke nödvändigt att de som utses att delta är bland dem som normalt får dokument från CCITT. Vid sammanträdena diskuteras de förslag som kommit från skilda håll, bl. a. från LME, och man ger plenarförsamlingen förslag till beslut, t. ex. att en viss rekommendation skall utfärdas.

Det arbete som fordras för att lösa en fråga kan vara omfattande. Lösningen har ofta stor betydelse för LME. En rekommendation utfärdad av CCITT kan nämligen betyda att av två möjliga lösningar endast den ena rekommenderas. Detta kan innebära kännbara förluster, om LME satsat på den inte rekommenderade lösningen.

Genom att delta kan LME få en så god kontakt med frågornas behandling att riskerna för att satsa på »fel» lösning minskas. De synpunkter som framförs

Forts. på sid. 89

Rifas Kalmar-fabrik invigd

Tisdagen den 22 september invigdes den för AB Rifa uppförda fabriken vid Arrheniusgatan i Kalmar av landshövding Ivar Persson och i närvaro av representanter för koncern- och företagsledningen, anställda, kommunalmän och entreprenörer.

Styrelseordföranden i AB Rifa, dir. Hugo Lindberg, inledde med en presentation av både den nya fabriksanläggningen och företaget. Han erinrade bland annat om att AB Rifas hela administrativa och produktiva verksamhet till för några år sedan låg helt i Ulvsunda utanför Stockholm. Expansionen har emellertid medfört att utrymmena där numera blivit otillräckliga och för några år sedan flyttades tillverkningen av elektrokondensatorer till Gränna, där en fabriksbyggnad förvärvades i slutet av 1959. Ett nytt steg ut från Stockholm har nu tagits med Kalmar-fabriken. Det var för övrigt i juni 1961 som avtal träffades mellan Kalmar stad och L M Ericsson

om att överta det område där fabriken nu uppförts. Byggnadsarbetena sattes igång ungefär ett år senare och inflyttningen i fabriken, som av L M Ericsson planerats uteslutande för Rifas behov, påbörjades under våren 1964. Fabriksutrymmena är mycket flexibla och endast i begränsad omfattning bundna till viss produktion. Byggnaden har placerats så att det finns möjlighet att bygga till i två riktningar samtidigt som vissa delar av tomten vid behov kan disponeras för fristående byggnader.

Den totala bruttoyten i fabriksbyggnaden är cirka 11 000 kvm. Därav upptar tillverknings- och förrådsutrymmen 6 900 kvm, kontorsutrymmen cirka 600 kvm och personalmatsalen cirka 300 kvm. Resterande utrymmen är tills vidare oinredda.

För närvarande sysselsätter Kalmarfabriken drygt 100 personer. Montering av maskiner och anläggningar, inkörning av de nya anläggningarna samt uppträ-

ning av personal pågår för fullt. Vid årsskiftet beräknas antalet arbetare uppgå till cirka 125.

Inom de nuvarande lokalerna finns utrymme för drygt 300 arbetare. Man hoppas att under de närmaste åren kunna öka antalet till denna siffra och har sedan möjlighet till ytterligare utvidgning om så skulle krävas genom att ta de hittills oinredda utrymmena inom byggnaden i anspråk för produktionen.

Kalmarfabrikens tillverkning består för närvarande av polystyrenkondensatorer, som huvudsakligen används i utrustningar för långdistanstelefon, gnistsläckare, som utgör skydd för kontakter i utrustningar för automatiska telefonstationer, och slutligen MP-kondensatorer, (MP = metalliserat papper) som är avsedda för faskompensering i lysrörsarmaturer. Under hösten kommer dessutom tillverkning av miniprintkondensatorer att sättas i gång. Denna typ är MP-kondensatorer impregnerade i epoxiharts och används huvudsakligen inom radio- och TV-industrin.

I sitt invigningsanförande poängterade landshövding Ivar Persson den betydelse nyetableringar av industrier har inte minst för Kalmar län, som fått vidkännas en inte obetydlig utflyttning. Därefter gjorde man en rundvandring genom fabrikslokalerna innan det var dags för invigningslunch på Teaterkällaren, där Rifas verkställande direktör Torsten Skytt välkomnade och konstaterade att

Ovan en översiktsbild av AB Rifas nya Kalmarfabrik.

Till vänster den modernt utformade entrén.

På bilden till höger är förman Lars Gustafsson i färd med att impregnera MP-kondensatorer som används för faskompensering i lysrörsarmaturer.

man invigt en fabrik som stod väl rustad att ta upp konkurrensen både på den inhemska och den internationella kondensatormarknaden.

Dir Lindberg erinrade i sin översikt över AB Rifa att företaget bildades år 1942 under krigsavsparningen då det gällde att skaffa inhemska kondensatorer bland annat för den då livaktiga rundradioindustrins behov. ASEA och L M Ericsson övertog tillsammans bolaget år 1946 och fick därmed ansvaret att betala driftsförlusterna. Året därpå blev L M Ericsson ensam i rollen sedan ASEA köpts ut. Rifa var därmed ett helägt dotterbolaget till LME.

De första åren var ganska besvärliga. Såväl försäljning som produktion var av relativt liten omfattning, medan kostnaderna för utveckling och konstruktion var väsentliga. Resultatet blev relativt stora årliga förluster, som fick täckas av moderbolaget. De nedlagda utvecklingskostnaderna gav emellertid så småningom resultat och sedan slutet av 1950-talet har Rifa haft förlig vind i seglen. Expansionen har varit kraftig och som exempel kan nämnas att faktureringen, som 1955 var 6 miljoner kronor, för innevarande år beräknas uppgå till cirka 25 miljoner kronor.

Rifa tillverkar huvudsakligen kondensatorer, vilka i första hand levereras till telefonindustrin och till radio- och TV-industrin. Bolagets kondensatorer hittar man sålunda i bland annat telefonväxlar och utrustningar för långdistanstelefon, i radio- och TV-apparater, i elstängsel, vägfyrrar, lysrörsarmaturer, småmotorer, likriktaraggregat m. m.

Fröken Birgitta Ohlsson vid en lindningsmaskin för tillverkning av gnistsläckare.

Under den senaste 10-årsperioden har Rifa målmedvetet inriktat sina tekniska – och tillverkningsresurser på produkter i stora serier. Detta innebär att man i dag saluför ett väsentligt mindre antal produkttyper än tidigare. Samtidigt har Rifa genom standardisering lyckats nedbringa tillverkningskostnaderna och därmed behålla sin konkurrenskraft i en alltmer hårdnande internationell marknad.

Rifa dominerar numera kondensatormarknaden i Sverige, men denna marknad är inte tillräcklig för bolagets ständigt växande kapacitet. Man inriktar sig därför nu starkt på export. Den direkta och indirekta exporten, den senare huvudsakligen via L M Ericsson, uppgår i dag till drygt 50 procent av företagets produktion. Expansionen av telefonindustrin samt den i samband med färgtelevisionen förutsedda ökade livaktigheten inom TV-industrin kan beräknas medföra en ytterligare ökad efterfrågan på bolagets produkter. En förutsättning härför är emellertid att man bibehåller konkurrenskraften och det är möjligt endast

genom ytterligare rationaliseringar och prissänkningar.

Något speciellt för Kalmar-fabriken är det stora fläktsystemet. Detta har betingats av dels speciellt höga krav på renlighet vid tillverkningen av en hel del av Rifas produkter, dels krav på reglerad fuktighet, nödvändig på grund av den stora variationen i styrka hos kondensatorpapperet vid olika fuktighetsgrader. En långt driven renlighet är dessutom en förutsättning för den höga kvaliteten Rifa måste hålla som leverantör av kondensatorer till telefonindustrin. Man räknar här med en livslängd på utrustningen av minimum 40 år och för minst den tiden måste således även ingående kondensatorer hålla.

Platschefen vid AB Rifa i Kalmar, civilingenjör Paul Gustafson (två från höger), visar en detalj i tillverkningen för från vänster styrelseordföranden i AB Rifa dir. Hugo Lindberg, länsarbetsdirektör Gunnar Johansson, landshövdning Ivar Persson, ingenjör P O Nyhult, fru Birgit Skytt och Kalmar drätselkammarens ordförande Wilhelm Peterson.

Översikt av datamaskinanläggningen på HF.

tid är cirka 1 000 gånger längre än kärnminnets, men räknas ändå i tusendels sekunder.

De viktigaste in- och utläsningsorganen till Orion är främst de nio magnetbandstationerna. Varje magnetband är cirka 1 100 meter långt och kan rymma cirka 30 miljoner tecken. Magnetbandstationerna läser eller registrerar bandinformationen med en maximal hastighet av 90 000 alfanumeriska tecken per sekund.

För utskrivning av information i klartext har anläggningen två snabbskrivare, som arbetar med en hastighet av 600 ra-

L M Ericssons datacentral i drift

De olika enheterna till den datamaskinanläggning som LME beställt har under våren och försommaren successivt levererats och installerats i de lokaler inom HF, som iordningställt för att rymma datacentralen. Anläggningen har undergått en noggrann kontrollkörning av maskinleverantören innan den nu tagits i bruk av LME.

I en tidigare artikel i Kontakten har redogjorts för datamaskiner och automatisk databehandling (ADB). Även den nu installerade anläggningen har berörts i samband med anskaffningen. Sedan dess har emellertid beställningen ändrats i fråga om vissa enheter, varför en förnyad presentation av maskinanläggningen kan vara av intresse.

Datacentralens maskinenheter

Maskinanläggningen har levererats av den engelska firman ICT (tidigare Ferranti), som i Sverige representeras av vårt dotterföretag L M Ericssons Driftkontroll AB. Anläggningen som har typbeteckningen *Orion* är en kompakt transistormaskin. Den är byggd för att kunna bearbeta flera program samtidigt. Orion klassas som en stor dataanläggning och är en av de största som anskaffats av ett svenskt verkstadsföretag.

Datacentralens olika maskinenheter framgår av fig. 1. I anslutning till maskincentralen finns dessutom serviceverkstad, stansrum, förråd av magnetband, blanketter o. s. v.

För att kunna utföra sina funktioner

är en dataanläggning utrustad med inläsningsorgan, centralenhet och utläsningsorgan. Orions centralenhet består av styr- och räkeorgan samt ett magnetiskt *kärnminne* om 16 384 ord. I detta lagras maskinens arbetsprogram. De grunddata som maskinen bearbetar passerar även detta minne och här skapas också de delresultat och slutresultat som programmen förutsätter.

Till centralenheten hör vidare två magnetiska *trumminnen*, vardera med samma funktion och ordantal som kärnminnet. De är avsedda för program och information som ej kräver kärnminnets korta åtkomsttid. Trummornas åtkomst-

der per minut. Varje rad rymmer 120 tecken.

För överföring av data till och från centralenheten omfattar anläggningen vidare två remsläsare, en remsstans, en hålkortsläsare och en hålkortsstans. Viss information kan även manuellt in- och utmatas via kontrollbordet.

Till sist bör nämnas att stansning av hålremsor, som för Orion är det vanligaste mediet för inmatning av primärdata, sker vid en särskild stansningscentral. Den är f. n. inrymd i lokaler hos Kabelverket i Älvsjö och är utrustad med sammanlagt tretton stans- och kontrollstansmaskiner.

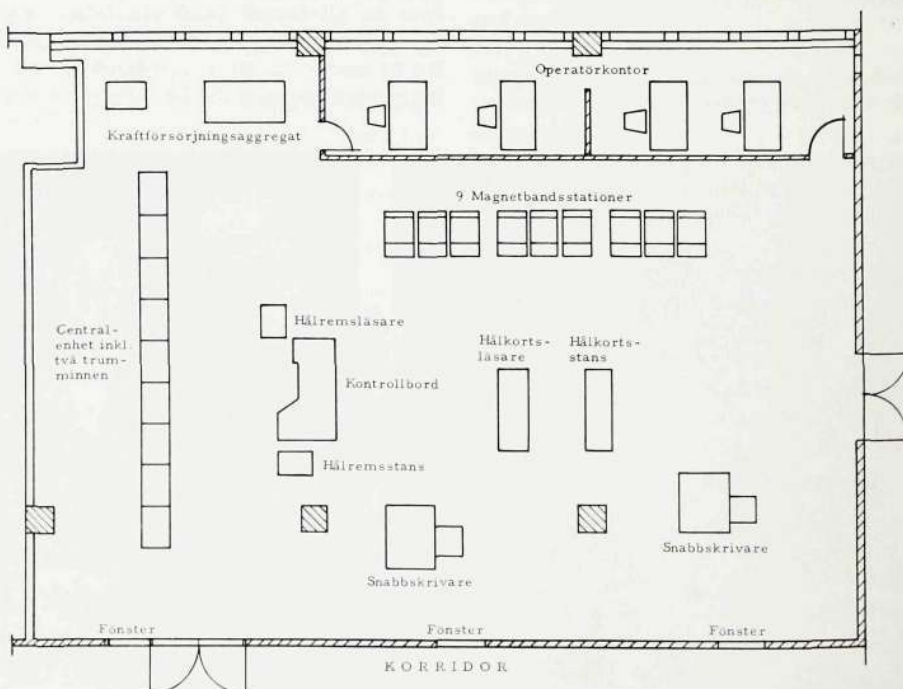

Fig 1. Plan över maskinenheterna inom LME:s datacentral.

Fig 2. Översikt över LME:s ADB-system för produktionens planering, beordring och uppföljning.

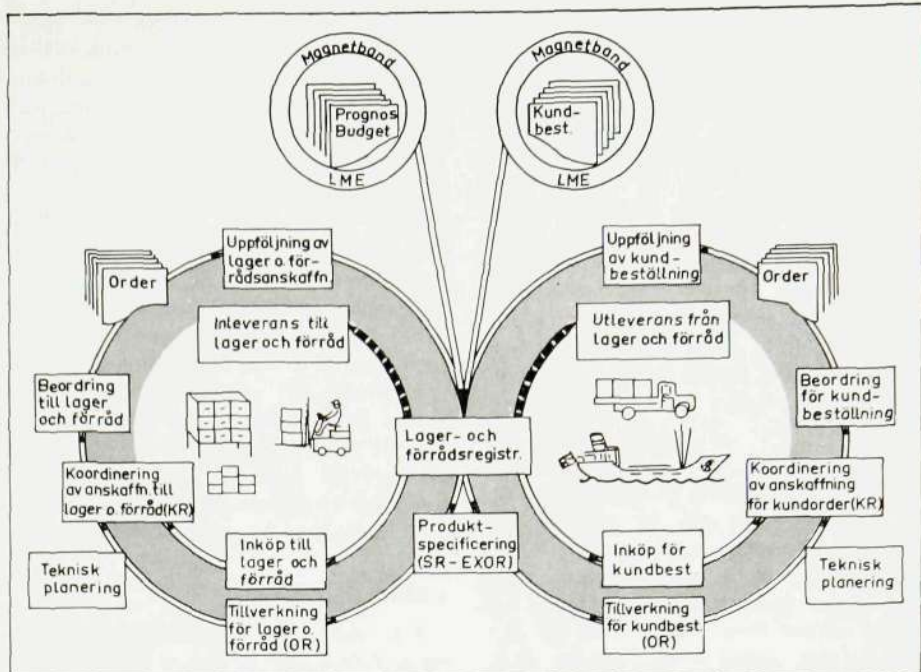
Datacentralens arbetsuppgifter

Orion är anpassad för såväl tekniskt beräkningsarbete som administrativa rutiner. I det senare fallet kommer anläggningen främst att utnyttjas för planering, beordring och uppföljning av produktionen samt för ekonomisk redovisning och framtagning av statistik.

Det är ett misstag att tro att man bara har att installera en datamaskin-anläggning och sedan börja köra. Varje körning kräver nämligen mycket noggranna förberedelser. I fråga om företagets administrativa rutiner har ett sådant förberedelsearbete redan pågått i ett par år och kommer att fortsätta ännu i flera år, innan vi helt kan förverkliga det planerade ADB-systemet.

Alla arbetsområden som tillhör företagets administrativa sektor bör nämligen ur databehandlingssynpunkt sammanföras till ett integrerat datasystem. För att i någon mån klargöra omfattningen av dessa områden hänvisas till ovanstående översikt (fig. 2) över ADB-systemet för produktionens planering, beordring och uppföljning.

Ett genomförande av omläggningen till ADB kräver att de olika arbetsområdenas rutiner var för sig detaljstuderas, systemutformas och programmeras, d. v. s. översätts till ett språk som kan

förstås av datamaskinen. Härtill kommer testning och rättelse av program, provkörningar av rutiner, uppläggning och aktualisering av erforderliga sakregister, omläggning av blanketter m. m.

Med hänsyn till att omlägningsarbetet är så omfattande måste man gå fram steg för steg och genomföra det planerade ADB-systemet etappvis, icke minst för att ha systemuppbyggnaden under kontroll. Detta innebär å andra sidan att vi till en början kan utnyttja maskinens

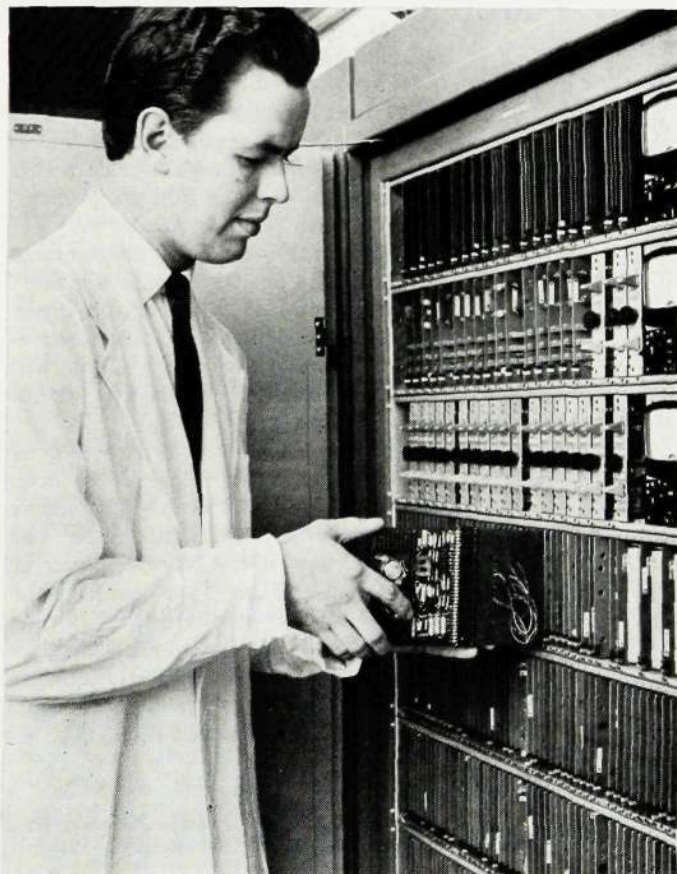
stora kapacitet bara i begränsad omfattning med egna arbetsuppgifter. Av den anledningen har vi träffat avtal med Försäkringsbolagen Trygg-Fylgia, som beställt en liknande Orion-anläggning, att de under en övergångstid får hyra vår överskotts kapacitet för olika förberedelsearbeten. De egna arbetsrutiner som i första etappen kommer att överföras till datamaskinen gäller *produktspecificering* (se fig. 2).

Produktspecificering med ADB

Varje uppdrag som skall behandlas och som tar företagets resurser i anspråk brukar benämnas ett *ärende*. Ett ärende påbörjas vanligtvis av en kundbeställning. För att kunna effektueras uppdelas en kundbeställning ofta i ett flertal interna ärenden, såsom lagerorder, tillverkningsorder, förrädsorder, rekvisitioner och inköpsorder för att nämna några möjliga typer. Till ärenden räknas även budgets och prognoser.

För att underlätta och standardisera den manuella behandlingen av ett ärende har tillvägagångssättet intagits i särskilda *arbetsinstruktioner*. Sådana finns i dag upprättade för kundorder (E-order), lagerorder, tillverkningsorder, förrädsorder m. m. Av instruktionerna framgår att man vid behandlingen av ett ärende måste ha tillgång till vissa grund- eller sakedokument, som vi med en mer allmän benämning brukar kalla *sakregister*. Exempel härpå är specifikationer, operationskort, lager- och förräds kort men även sådana dokument som en varuslagsförteckning, en prislista m. m.

Inför omläggningen till ADB har behandlingsrutinernas tre element: *ärenden*, *arbetsinstruktioner* och *sakregister* studerats ingående.

Ingenjör Ulf Westberg sätter in en komponentplatta i en av centralenhetens cabinets.

Specifikationsregistret SR

Det praktiska omlägningsarbetet till ADB påbörjades år 1963 med att bygga upp ADB-systemets sakregister över specifikationer eller kortare uttryckt *specifikationsregistret* (SR). För detta ändamål måste hålremsor uppställas med alla aktuella specifikationer som stansunderlag. Arbetet innebar en extra arbetsbelastning för berörda linje-instanser och icke minst för stanscentralen i Älvsjö. I första hand inriktades arbetet på att överföra specifikationerna för reläsatser och register med tillhörande reläspecifikationer till ADB-media. För närvarande finns cirka 6 000 sådana specifikationer upplagda på hålremsor.

Underdetaljerna på en specifikation har ofta sina egna underspecifikationer. Även dessa har till stor del uppställsats, men ännu återstår mycket. På så sätt måste arbetet föras vidare nivå för nivå tills vi nått botten – det inköpta materialet. Innan dess har vi även fångat in den materialspecifikation som idag återfinns på våra operationskort. Dessa materialuppgifter kommer att uppläggas i ett särskilt specifikationsregister, som vi kallar EXOR då det utgör ett EX-trakt ur Operationskorts-Registret.

Uppläggningsen av SR har under hand utvidgats till att omfatta även transmissionsmateriel. I runt tal har 7 000 T-specifikationer registrerats på hålremsor. Vidare har KA:s tillverkningsområde inkorporerats i och med att stativspecifikationer har börjat läggas upp. Närmast i tur kommer telefonapparater. Förberedelser är även vidtagna för uppläggningsen av SÖ:s tillverkningsområde.

Alla de kopieringsunderlag för specifikationer (»origrammen») m. fl. sakdokument över vilka hålremsor uppställsats har försetts med en röd stämpel »Utl.reg. ADB». Denna stämpel betyder bl. a. att vid korrigering måste ändringen *ovillkorligen* meddelas stanscentralen för aktualisering av tidigare stansad hålremsa. ADB-systemets sakregister medför alltså

fortlöpande underhållsarbete eller »uppdatering» som det heter på fackspråket.

De uppställsade hålremsorna kommer under hösten att överföras till magnetband. I denna form skall specifikationsregistret under första omlägningsstapen användas för utspecifiering av reläsatser och register samt av transmissionsmaterial. I sammanhanget bör kanske understrykas att SR tills vidare endast innehåller sådana specdata som har betydelse för vårt ADB-system. Viss informationstext har utelämnats.

Framtagandet av SR på magnetband skapar förutsättningar för att helt automatiskt medelst särskilt program erhålla ett mot SR svarande s. k. tillhørsregister (TR). Programmen för framställning av TR maskintestas för närvarande.

»Märkningsregistret» LFR

För att göra produktspecificeringen mera fullständig erfordras förutom specifikationsregistren (SR och EXOR) även ett annat sakregister. Detta har fått den förkortade benämningen LFR (Leverans- och Framtagningssätt-Register). Det skall innehålla alla de artiklar som återfinns i SR och EXOR. Mer populärt uttryckt skulle det kunna kallas ett »märkningsregister».

Detta register skall främst »märka» en artikel, d. v. s. ange på vilket sätt den skall »framtagas». Sålunda innehåller registret data som anger om artikeln kan rekvireras från lager eller förråd eller om den skall tillverkas inom LME eller inköpas. Registrets data skall även omfatta uppgifter om frånadress, ex. »HF:s förråd 84», »KA» etc., samt den tid, i perioder räknad, som normalt erfordras för att anskaffa (tillverka) artikeln. Registret innehåller vidare uppgift om artikels benämning, pris, varuslagkod m. m.

Alla de för LFR erforderliga data har sammanställts på en särskild »specifikationsblankett». Liksom ifråga om SR har hålremsor uppställsats även för LFR-data. På motsvarande sätt kommer

dessa hålremsor under hösten att omvandlas till magnetbandsregister.

Programmen för produktspecificering

Som inledningsvis nämnts regleras idag den manuella behandlingen av olika ärendetyper medelst arbetsinstruktioner. På motsvarande sätt måste vid omläggningen till ADB instruktioner eller program utarbetas för maskinbearbetningen. Maskininstruktionerna skrivs ned på särskilda programblad. Med dessa som underlag stansas hålremsor, som sedan inläses i datamaskinen.

ADB-gruppens programmeringsarbete för produktspecificering har inriktats på att omfatta alla typer av ärenden. Av praktiska skäl har man även här måst gå fram stegvis. Sålunda har arbetet till en början begränsats till utspecifiering av lagersamlingsorder över reläsatser och register och av budget över transmissionsmaterial.

Ärendets behandling

Varje ärende som skall ADB-behandlas måste först manuellt skrivas ut i en form som passar en på förhand bestämd »mall». En sådan mall är uppbyggd av alla de grunddata som erfordras för ärendets behandling. Varje typ av ärende kräver sin individuella mall. Arbetet på detta område har bl. a. gällt att fastställa mallen till lagersamlingsorder.

Med samlingsordern som underlag för stansning av hålremsa överförs orderns s. k. grunddata till hålskrift. Hålremsan omvandlas till magnetband, varefter de sålunda registrerade artiklarna sorteras i artikelnummerordning, d. v. s. i samma turordning som artiklarna återfinns i sakregistren (LFR, EXOR och SR). Där efter är orderinformationen klar för inläsning i datamaskinens minne. Ärendets förbehandling och den följande produktspecificeringen framgår av fig. 3.

I överensstämmelse med programmets instruktioner, som i förväg lagrats i maskinen, inläses orderpost för orderpost från magnetbandet till en reserverad plats i maskinens minne. Varje orderpost är här identifierad medelst sitt artikelnummer.

För varje sådan inläst orderpost kommer via det lagrade programmet impulser att utgå till LFR att komplettera motsvarande artikelnummer med sina »märkningsuppgifter». Samtidigt sker en automatisk beräkning av beordringstidpunkten (starttidpunkten) för att få fram artikeln till önskad färdigperiod. I de fall märkningen avsett artiklar, som kan tas från lager eller förråd och som sålunda skall beordras medelst rekvisition, ut-

Operatör Rolf Erme ger datamaskinen en fråga via den elektroniska skrivmaskinen vid kontrollbordet.

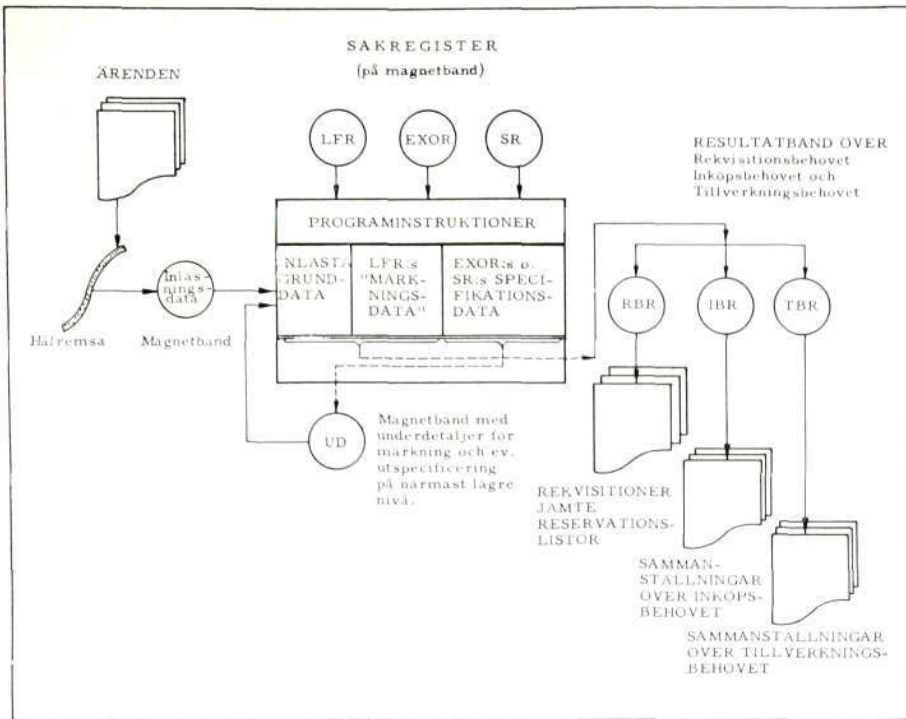

Fig 3. Principskiss över produktspecificering med ADB.

läses informationen till ett särskilt rekvisitionsbehovsregister (RBR). På motsvarande sätt utläses artiklar som skall inköpas till ett inköpsbehovsregister (IBR).

För de artiklar, som märkts för egen tillverkning, initieras det lagrade programmet att specificera registren skall specificera artikelns behov av underdetaljer. Samtidigt sker här en automatisk beräkning av erforderlig kvantitet av dessa och av den tidpunkt detaljerna skall vara färdiga. De artiklar som skall tillverkas utläses till ett särskilt tillverkningsbehovsregister (TBR) medan dess ingående underdetaljer utläses till ett hjälpregister (UD).

Efter omsortering av underdetaljerna i detta hjälpregister (UD) i artikelnummerordning inläses dessa i sin tur i datamaskinens minne och behandlingen upprepas på nytt på samma sätt som för ärendets ursprungsdata. På så sätt fortsätter produktspecificeringen nivå för nivå tills alla på olika nivåer förekommande artiklar erhållit sin bestämning.

Under första omläggningsetappen kan de framtagna resultatbanden (RBR och IBR) utnyttjas för maskinell utskrivning av rekvisitioner och inköpsanmodan. Med hjälp av TBR, dvs. artiklar som skall tillverkas, kan under första etappen endast framtagas sammanställningar över tillverkningsbehovet efter vilka sedan tillverkningsorder får utskrivas manuellt. En maskinell framtagning även av sistnämnda order förutsätter att nu pågående ADB-uppläggning av operationskortsregistret avslutats.

Operationskortsregistret (OR) och dess

användning för beräkning av kapacitetsbehovet, koordineringsregistren (KR) och deras användning för beordring och uppföljning av kundorder samt av lager- och förrådsorder, beståndsregistret (BR) och dess användning för lager- och förråds kontroll och mycket annat som återstår innan vi helt förverkligat det integrerade ADB-systemet (enligt fig. 2) kommer att närmare beskrivas i ett följande nummer av Kontakten.

Rune Werner

LME OCH...

Forts. från sid. 83

från LME både genom skriftliga bidrag och vid sammanträden kan också medverka till beslut som LME anser vara riktiga. Vår medverkan leder även till goda och värdefulla kontakter.

För att LME skall kunna bidra verksamt till goda resultat inom teleunionen fordras stora insatser av väl kvalificerad personal. Eftersom kommissionerna arbetar inom skilda områden är ledamöterna utsedda från skilda delar av företaget med huvuddelen från moderbolaget, och för CCIR från SRA.

De rekommendationer som beslutas av CCITT och CCIR ges ut i bokform. Teleunionen ger vidare ut en månatlig tidskrift med en engelsk, en fransk och en spansk utgåva (Telecommunication journal, Journal des télécommunications, Boletín de telecomunicaciones). Denna tidskrift ger en god orientering om teleunionens arbete och den har korta notiser om tekniska nyheter och nya installationer. Här kan även införas notiser om nyheter inom LME:s område.

Sieverts Kabelverk har från Statens Vattenfallsverk fått order på världens största seriekondensator. Batteriet vars effekt är 525 MVAR skall kopplas in i 400-kV-ledningen Hjalta-Enköping. SKV svarade även för tidigare rekord genom det år 1963 i Djurmo installerade batteriet på 300 MVAR.

Trots att det nya batteriets effekt blir 75 procent högre än Djurmo-batteriets blir platsbehovet mindre. Detta har åstadkommit genom användandet av ett nytt kondensatorpapper med lägre förluster och högre genomslaghållfasthet. Effekten i kondensatorerna har härigenom med bibehållen volym kunnat ökas från 50 kVAR till 90 kVAR. Ledningens överföringsförmåga ökas genom seriekondensatorn från 500 MW till 1 100 MW.

Från Indien har Sieverts Kabelverk vidare erhållit order på sju shuntbatterier inklusive brytarutrustning för spänningar mellan 11 kV och 132 kV. Totaleffekten uppgår till cirka 180 MVAR och ordersumman till cirka fyra miljoner kronor.

Central Electricity Generating Board (CEGB) i England har beställt två shuntkondensatorbatterier för 145 kV med effekten 60 MVAR vardera och tidigare under året har beställningar på sammanlagt 50 MVAR placerats i England. Försäljningen kom igång vid årsskiftet 1963/1964 i samband med att Fuller Electric blev SKV:s agent.

Exportförsäljningen av kondensatorspänningstransformatörer har ökat kraftigt. Bland större inläggande order märks 85 st 300 kV för Norges Vassdragsvesen och Oslo Lysverker; 63 st 275 kV för The Electricity Supply Commission i Sydafrika; 63 st 150 kV för Danmark och 60 st 123 kV för The Electricity Supply Board i Irland.

För frågor rörande den internationella teleunionen svarar inom LME:s direktion TD dr Christian Jacobæus med DtU Olof Bager som sammanhållande.

Vårt arbete för teleunionen har stor omfattning och kräver både tid och kostnader. Den fortgående tillväxten av teleunionens verksamhet, delvis beroende på hjälp till utvecklingsländer, medför dessutom krav på en ökning av detta arbete. Vårt deltagande medför emellertid som nämnts att vi kan påverka teleunionens arbete, att vi kan hålla oss orienterade om utvecklingen inom teleunionen och att vi kan få värdefulla kontakter. Värdet av allt detta torde väsentligt överstiga de uppoffringar i tid och pengar som vårt arbete för teleunionen medför.

LM Ericsson i Mölndal besöktes i slutet av september av Överbefälhavaren general Torsten Rapp, som åtföljdes av Försvarsstabschefen generalmajor C-E Almgren, Planeringsavdelningschefen överstelöjtnant S-O Olson samt ÖB:s adjutant överstelöjtnant Hj. Martensson. Under besöket informerades ÖB om dagsläget för hos LME pågående arbeten med radar och annan elektronikmateriel för det svenska totalförsvaret. På bilden fr. v. dir K Styrén, överstelöjtnant S-O Olson, överingenjör P Lindegren, generalmajor C-E Almgren, överingenjör Torsten Lange, general T Rapp, överstelöjtnant Hj. Martensson och major K-G Kahlund.

Irlands kommunikationsminister M Hilliard har besökt LM Ericsson i Midsommarkransen, varvid han bland annat fick tillfälle att pröva gamla LM-telefoner tillsammans med verkställande direktör Björn Lundvall. Nedan.

En annan intresserad utställningsbesökare var guvernören i Cairo, Mr Salah Dessouki. Bilden längst ned.

I början av år 1963 skrev vi i *Kontakten* om en familj med hela åtta personer anställda på Kabelverket i Älvsjö. Det rekordet står sig ännu, men intressant är också en LM-familj i Australien. Det är en holländsk familj som under 1963 utvandrade till Australien, där alla fem medlemmarna fick arbete på LM Ericsson Pty. Ltd i Broadmeadows. Familjen heter Ficheroux och består av fadern Joseph, som är bas för reläjusteringen, modern Margaret, som är bas för målning och galvanisering, dottern Paula, maskinskriverska, sonen Tony, som är sprutmålare, och sonen Chris, som arbetar på galvaniseringsavd.

Bilden nedan visar familjen Ficheroux vid entrén till kontorshuset. Fr. v. 20-åriga Paula, mamma Margaret, pappa Joseph, 18-åriga Tony och 19-åriga Chris.

Bilden till höger visar L M Ericssons monter vid Världsutställningen i New York 1964.

Många utländska gäster har under hösten besökt L M Ericssons utställning i Midsommarkransen. På bilden nedan är det minister Mario Quiroz från Costa Rica som tillsammans med sin fru studerar Ericovoxen.

En av de första som anställdes vid KA-fabriken var lädspikaren Rickard Magnusson som under sina 17 år i företaget hunnit slå i cirka 35 milj. spik. När han nu med ålderns rätt lämnade företaget tackade företagsledningen sin trogne medarbetare genom förrädsförvaltare Lindström. Nedan.

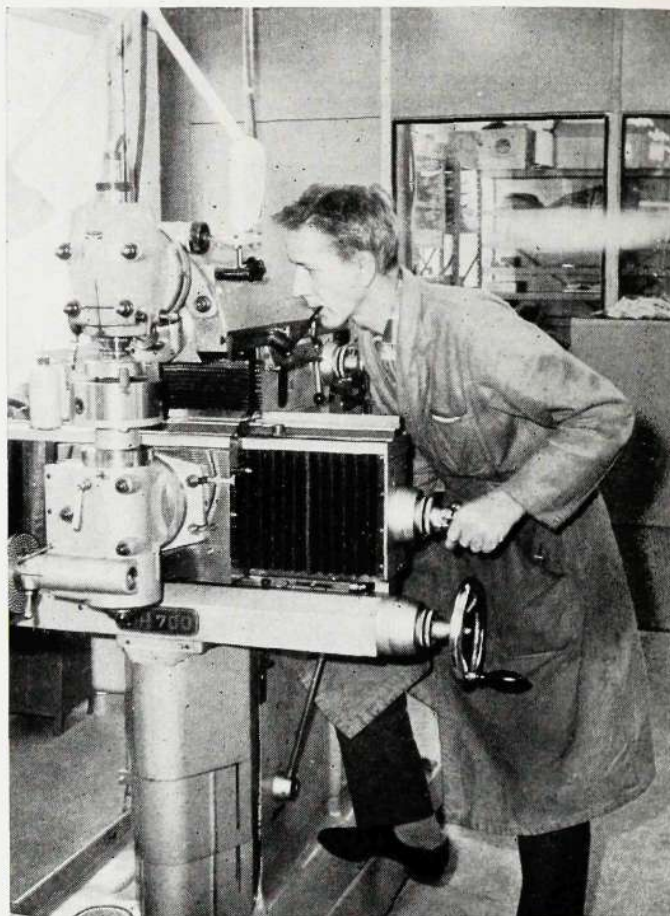
Ingenjör Inge Ståldal har i sitt arbete som montageinspektör besökt staden Cognac i Frankrike. I denna stad, varifrån förresten all äkta cognac kommer, har franska Ericsson-bolaget installerat en crossbarstation på 2.000 nr. Bilden nedan visar telefonstationen som försetts med den vid första ögonkastet något egendomliga inskriptionen Postes Telegraphes Telephones Cognac.

Ny LM-fabrik i drift i Uddevalla

LM Ericsson i Mölndal har sedan några månader tillbaka haft en filialverkstad i Uddevalla. Det är en fabrikslokal om 680 kvm, som hyrs av Uddevalla stad, och där ett 50-tal anställda svarar för mekanisk detaljtillverkning för Mölndalsfabriken. Verkstaden är ur organisatorisk synpunkt en filial till MÖ/V och underställd MÖ/VT med Gunnar Johansson som arbetsledare.

LM-lokalerna i Uddevalla är som framgår av bilden nedan t. v. nya och invändigt ljusa och rymliga. På bilden t. h. är en av de 50 LM-arna, Allan Alfredsson, sysselsatt vid en deckelfräsmaskin.

Tillbyggnaden i Visby påbörjad

Tillbyggnaden av Visbyfabriken har redan påbörjats. Som framgår av bilden till vänster har schaktningsarbetena kommit igång. Om ett år, det vill säga nästa höst, räknar man med att tillbyggnaden skall vara klar. Då har Visbyfabriken fått ett välbehövligt tillskott på cirka 11 000 kvm, vilket innebär att den totala fabriksytan fördubblats till cirka 20 000 kvm. Anledningen till tillbyggnaden är främst den ökade relästatstillverkningen men också att man i Visby skall både bygga och justera standardreläer. Justeringen har man för övrigt redan börjat så smått med. Vad beträffar antalet anställda innebär utökningen att arbetsstyrkan ökar från 600 till cirka 1 000 man.

DKB presenterar ny ICT-familj

Ett av de ledande företagen inom data-behandlingsområdet, det engelska bolaget ICT, som i Sverige representeras av L M Ericssons Driftkontroll AB, offentliggjorde i slutet av september över hela världen en hel familj av nya datamaskiner under beteckningen ICT 1900-serien.

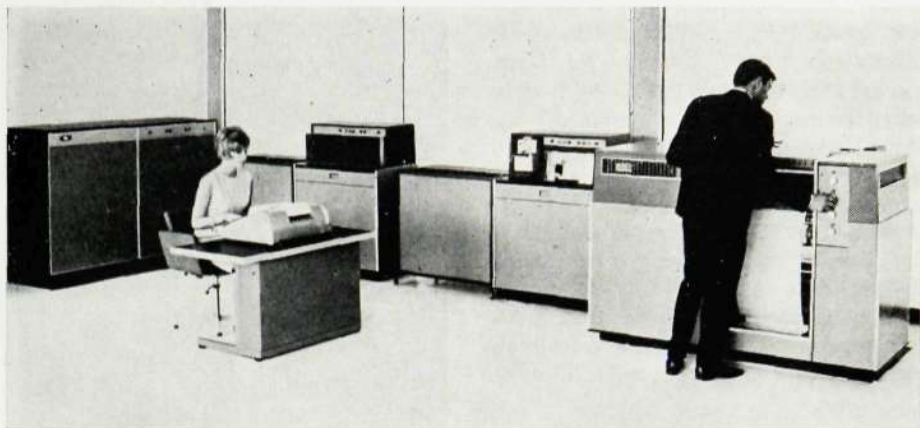
Den nya datamaskinserien är i tekniskt hänseende synnerligen avancerad. Operatörens roll har reducerats till ett minimum. Sedan denne startat maskinen övertar ett i maskinen befintligt övervakningsprogram kontrollen över arbetet. Övervakningsprogrammet tillser inte endast att arbetet i datamaskinen utförs felfritt och på det snabbaste och mest ekonomiska sättet utan dirigerar också operatörens åtgärder genom instruktioner i klartext via en skrivmaskin.

Till de intressantare komponenterna hör en radskrivare som har en arbetshastighet av 1 350 rader i minuten och därmed är snabbare än någon annan av jämförbar typ.

ICT 1900-serien omfattar sju alternativa centralenheter och ett imponerande urval av perifera organ. De fem största centralenheterna har inbyggd multiprogrammering varigenom upp till 16 olika program kan bearbetas samtidigt utan att hänsyn härtill behöver tas vid programmeringen och utan risk för sammanblandning mellan programmen. Härigenom uppnås en exceptionellt hög produktivitet som ytterligare ökas av att alla perifera organ kan vara igång samtidigt.

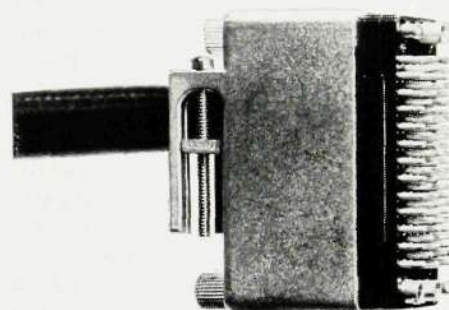
Samtliga perifera organ passar till seriens samtliga centralenheter till vilka de kopplas via standardjackar, s.k. Standard Interface. Tack vare detta kan man med en enkel inkoppling utöka en anläggning eller byta kringutrustning.

Maskinserien kan förses med alla nu kända typer av lagringsmedia, bland annat fyra olika magnetbandssystem, tre

En miniatyranläggning kan bestå av en centralenhet, konsolskrivmaskin, en hålremsstans, en hålremsläsare och en radskrivare.

Tack vare nya kopplingsorgan, s.k. Standard Interface, är det mycket lätt att utöka en anläggning genom att byta centralenhet och/eller byta kringutrustning. Nedan.

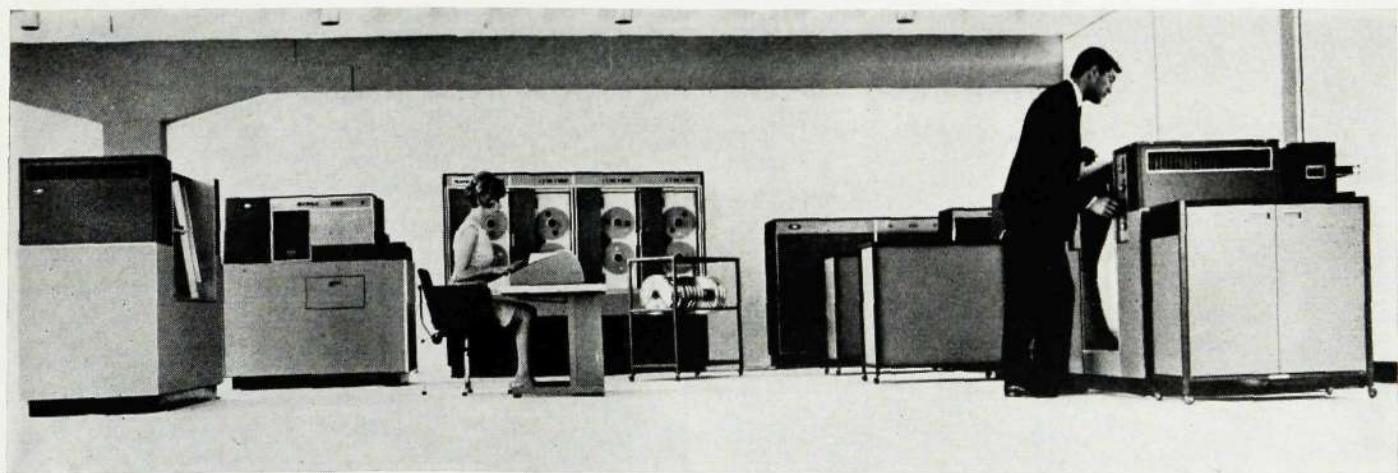
En medelstor installation bestående av från vänster kortläsare, kortstans, konsolskrivmaskin, 4 magnetbandstationer, centralenhet (längst bak), hålremsstans, hålremsläsare samt radskrivare.

typer av trumminnen, två grundtyper av skivminnen samt ett nytt masslagringsmedium i form av ett magnetiskt kortminne med praktiskt taget obegränsad lagringskapacitet och lägre åtkomsttid än andra liknande system. En sådan enhet, som dessutom är utbytbar, rymmer 2,7 miljarder tecken – det vill säga tillräckligt mycket för att med 350 bokstäver och siffror beskriva varje individ i Sverige.

Erhållna resultat kan bland annat presenteras i grafisk och visuell form på s.k. plotters respektive TV-skärmar. Direktinläsning av dokument försedda med magnetisk skrift är likaledes möjlig.

Den nya datamaskinserien är helt kompatibel, det vill säga att program som skrivits för till exempel den minsta maskinversionen i oförändrat skick kan behandlas i alla övriga maskinconfigurationer. Kommunikation med andra datamaskinsystem är möjlig såväl via magnetband som via transmissionslänkar.

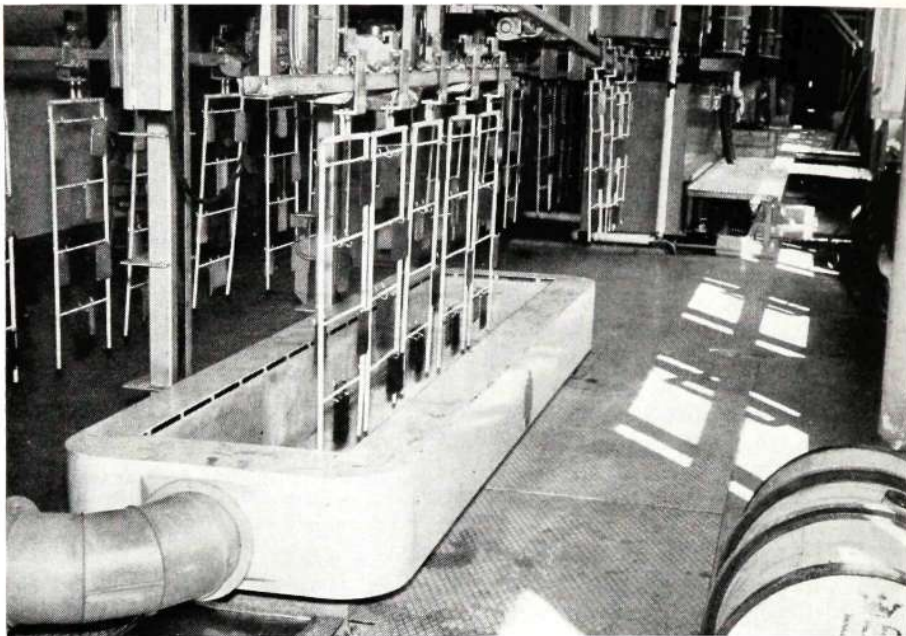
Systemet är synnerligen utbyggbart – från cirka 600 000 kronor i inköp till långt över tio miljoner kronor. Leveranserna börjar redan inom ett år.

I maskinernas tidevarv...

LM Ericssons expansion i Blekinge, som under 1963 och 1964 inneburit nya fabriksbyggnader i Ronneby och Vedeby, har även omfattat betydande maskininvesteringar. Helt naturligt är det den nya Vedebyanläggningen för tillverkning av lacktråd som därvid varit mest gynnad. Ett flertal stora lackugnar och dragmaskiner av olika typer och fabrikat har inköpts och nu även tagits i bruk.

Men även vid Karlskronafabriken har stora investeringar gjorts. Det till anskaffningspriset största nytillskottet är

en 450-tons press av typ Weingarten. Den däremot till omfånget största maskinen är den nya förzinkningsautomaten av Tudors fabrikat.

Dessa maskiner utgör investeringar av den storleken att de var och en är störst i sitt slag inom koncernen. Dessutom har naturligtvis en mängd mindre maskiner anskaffats för att produktionskapaciteten ytterligare skall kunna utökas.

Bilden till vänster visar den största pressen inom LME-koncernen, en 450 tons Weingarten tvåpelarpress med riktverk och valsmatning. Pressen har de imponerande siffrorna: höjd 5,25 meter och vikt 50 830 kg. Den användes huvudsakligen för tillverkning av bryggstommar. Tidigare måste denna tillverkning ske i fem olika tempon, men i denna press med plats för ett rejält serieverktyg sker alla tempon.

Bilden till höger visar ett av karn till

EFCO-UDYLITE helautomatiska förzinkningsmaskin med transportör. Denna anläggning som med transportören inräknad är hela 30 meter lång är den största inom koncernen, alltså större än HF:s förzinkningsmaskin som tidigare beskrivits i Kontakten. Maskinen har 21 olika kar samt ett torkskåp. På transportbandet kan man hänga 100 galgar samtidigt. Genomloppstiden är 70 minuter. Det är bottenplåtar, bryggstommar och anvisarstänger som förzinkas. Maskinen betjänas av en man, samt en pålockare och en avpolckare. Vätskevolymen i de 21 olika karn uppgår till 20 700 liter. Tidigare måste LME lägga ut förzinkningen som legoarbeta varför anläggningen var synnerligen välkommen.

Bilderna nedan slutligen visar några av de nya maskinerna i Vedebyverkstaden. Till vänster några nya lackugnar och till höger tråddragningsmaskinerna.

TRÅDSTUMPAR

TV VIA TELEFONLEDNINGAR

FOTBOLL PÅ »HÖG» NIVÅ

I samband med de nyligen avslutade olympiska spelen i Tokyo tog den svenska TV-tekniken ett stort kliv framåt. Då provades nämligen ett »nytt» kommunikationsmedel – television överförd via vanliga telefonledningar.

Provet gick till så att man hade riktat en TV-kamera mot en teleprinter på Tidningarnas Telegrambyrå. Allteftersom meddelandena om de svenska med- och motgångarna växte fram på teleprinters papper överfördes bilden via telefonledningar till mottagare i olika skyltfönster på ett flertal platser i Stockholm. Många hundra människor kunde alltså läsa OS-meddelandena i samma ögonblick som de anlände till TT.

Detta möjliggjordes genom en utrustning som under många år utvecklats av L. M. Ericssons transmissionsavdelning i samarbete med Telestyrelsens tekniska byrå. För närvarande måste man använda speciella ledningar och länksystem för överföring av TV, eftersom TV-signalerna kräver ett betydligt större frekvensområde än vad som erfordras för ett vanligt telefonsamtal. Medelst den nu framexperimenterade utrustningen, som i princip består av dämpningsenheter och förstärkare, kan man pressa in de »breda» TV-signalerna på de »smala» telefonledningarna, vilket kommer att få en mycket stor betydelse för den framtida utvecklingen av televisionen.

Provet har också lämnat nyttiga erfarenheter för utvecklingen av bildtelefonen där det ju gäller att pressa samman TV-signaler och vanligt samtal på samma typ av ledning. Man kan väl också kalla överföringen av OS-resultaten för den första TV-tidningen. Och vill man så låta fantasin skena iväg är det inte särskilt svårt att tänka sig den dag då man kan ligga i sin säng och bara trycka på en knapp för att få läsa dagens tidning.

*

Fotboll behöver inte alltid vara blodigt allvar som i det allsvenska serieharvandet. Fotboll »på hög nivå» kan vara riktigt skojigt tyckte ingenjör Leif Pineus i Mölndal och skickade oss denna rapport från en fotbollsmatch mellan sektionsscheferna på Mölndalsfabriken och ett lag från en mindre avdelning vid Hagåkersgatan 7 i Mölndal och därför kallat H7-laget.

»Matchen gick av stapeln på Kvarnbyvallen i strålende eftermiddagssol där de 153 betalande inte blott fick avnjuta situationsrik och fartfylld fotboll utan även diverse »förmatcher». Först på plan var som sig bör den en-hövdade H7-orkestern, den klarinettspelande Jörgen Nilsson, anförd av sin virtuose, men emellanåt släpphänste tamburmajor Sven-Bertil Thelander.

Efter de båda lagens bejublade entré följde en uppvisning av H7:s folkdanslag Curt Marcusson, som lyckats få med Shp Stig Carlsson med fru och ett par till i knätofsandet, allt medan lagen mjukade upp sig på plan. Grodmannen och H7:s center Arne Nilsson måste dock efter en kort stund lämna planen för att återvända till sitt rätta element, varför H7-laget ställde upp med reserv på centerplatsen. Så blåste domaren K-E Danielsson, i specialkomponerade byxor, till »slantsingling» medelst dragkamp, vilken sektionsscheferna vann.

Matchen tog sin början och redan efter några minuter visade det sig att lagen var överlägsna. Det blev en nära nog konstant press mot mittlinjen, avbruten endast av sporadiska inkast. Men så lyckades äntligen t. f. ShC Sven Brunnander ta sig förbi sin kavajliknande uppvaktning och fick iväg ett skott mot mål som H7-målvakten Russel Johnsson så när hade stått i vägen för. 1-0 till cheferna alltså och den första målpremien i form av slickepinne delades ut. Detta blev dock för mycket för H7:s stenbumling Leif Bergqvist, som i bästa rugbystil tog sig igenom hela motståndarlaget och lyckades sätta ringen över å, alltså bollen i nät, 1-1.

Återigen tog sektionsscheferna, som sig bör, hand om initiativet. Brunnander (som efter denna match knappast kan undgå att få löneförhöjning) hittade än en gång rätt efter att ha fått en verklig margarinpassning från SxC Bo Stjernberg, 2-1. Nu var H7-laget verkligen pressat, trots att många av spelarna uppsökte sjukvårdaren Rune Sjöqvist för att få stärkande syrgas. En del provade också Mariann Lövdahls och Doris Ternströms blåbärssoppa, men det hjälpte inte. För att freda sitt mål bara »tjongade» man iväg bollarna, men en som »tjongade» rätt skickligt var Lennart Johansson till målvakten SrC Gunnar Telhages stora förtrytelse. Resultatet 2-2 stod sig halvleken ut.

I pausen var det stafettävling i ölhävning för tremannalag. Sektionsscheferna SdC Sven Sjögren, t. f. VpC Asbjörn Karlsson och Vkc Bengt Rydén vann överlägset och särskilt den senare bör kunna få jobb som turistattraktion på något bryggeri.

I andra halvlek blev sektionsschefernas överlägsenhet alltmera markant. Efter två mål av VmC Ruben Rödseth och ett av EpC Carl-Olof Johansson var det ingen tvekan om vart segern skulle gå. Visserligen stack H7:s Olle Jönsson emellan med ett mål, men i slutminuterna fick cheferna en straff. Denna lade VT Erik Hedman elegant utanför H7-målvaktens räckhåll, men tyvärr också utanför målstolpen. Den rättvise domaren, som mycket riktigt ansåg att straff skulle resultera i mål, lät straffen gå om. T. f. ShC Brunnander placerade bollen i nät och kunde sålunda avsluta dagen med ett mösstrick (= oäkta hat trick). Slutresultat 6-3.

Före utdelningen av Eps' damers pris höll EpsC Svea Alfredsson ett anslående tal till spelarna. Märkbart rödda tog sektionsscheferna emot den vackra lövruskan som var pyntad med plåster, fotsalvor, barnpuder, disktrasor etc.

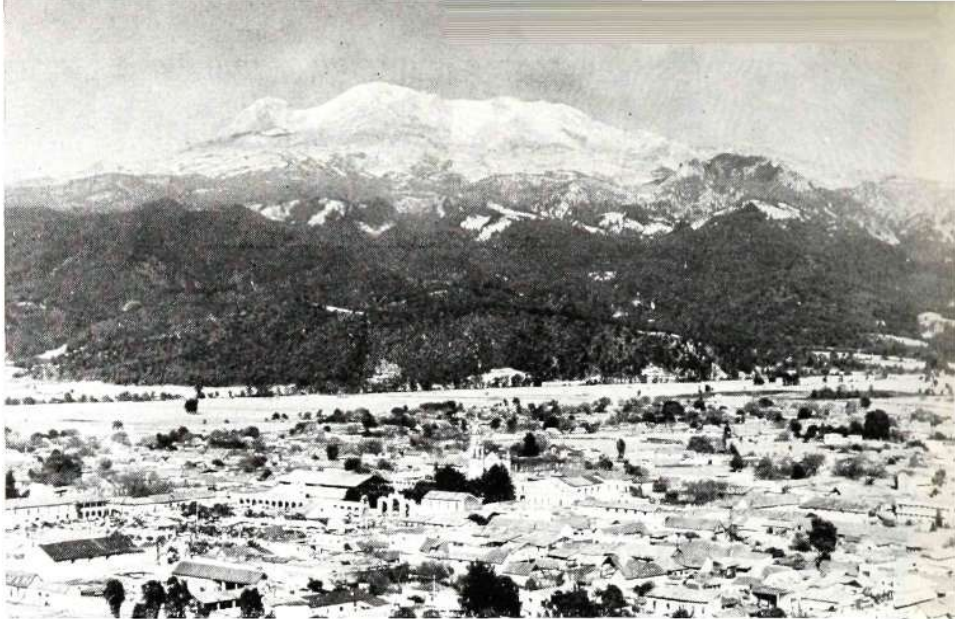
Det förlorande H7-laget, som ses på bilden nedan komplett med grodmanscenter och specialdresserad domare, fick som tröstpris slickepinningar för att ta bort smaken av nederlagets bittra kalk.»

Vita Jungfruns högsta topp sträcker sig 5 286 meter över Mexico City.

Namnet lär betyda Vita Jungfrun och med litet fantasi förstår man varför indianerna kallar henne så. Skrudad i sin vita dräkt av evig snö sover hon på sin jättelika katafalk. Vid hennes fötter varkar vulkanen Popocatepetl, och i klart väder kan man se de båda bergens karakteristiska silhuett ända från Mexico City, trots att avståndet är ungefär som Stockholm-Uppsala. Om jag säger att det hela ser ut som Vinga fyr och båk något förstorade, så förstår varje göteborgare vad jag menar.

Jag hade länge åtrått detta fruntim-

Iztaccíhuatl

mer, som mäter hela 5 300 m över bröstet, och gjort mina närmanden. En gång gick jag vilse i dimman, och en annan gång när jag tagit mig upp till 4 000 m drev snöstormen mig ner igen. Men nu skulle det bli allvar av och jag var i gott sällskap. Ett 30-tal medlemmar av en sportklubb, varav några kvinnliga, hade beslutat bestiga Iztaccíhuatls topp, och vi hade med oss tält och proviant för att kunna övernatta på vägen.

Tidigt på morgonen hade vi startat från den lilla bergsbyn Amecameca, varifrån berget ser ut att ligga så nära att man måste böja huvudet bakåt för att se upp till de snögnistrande topparna. Men det är likväl dryga 30 km vandring upp till lägerplatsen vid själva snögränsen, och vi behövde 10 timmar för att ta oss dit upp. Vid 3 800 m passerade vi trädgränsen och möttes därövanför av ett vilt vulkaniskt landskap. Iztaccíhuatl är i motsats till sin granne Popocatepetl inte längre en aktiv vulkan, men fantastiska lavaformationer vittnar om de våldsamma eruptioner, som en gång skakat berget och sprängt bort hela det parti, där en gång kratern befann sig. Den smällen måste ha hörts vida omkring,

Försäljningsingenjör Olof Irgens vid Cia Ericsson Ltda. i Bogotá, Colombia, tjänstgjorde under åren 1960—1963 vid Teléfonos Ericsson S.A. i Mexico, varvid han bland annat var med om en bestigning av det mexikanska berget Iztaccíhuatl. Här berättar ing. Irgens för Kontaktens läsare om det spännande äventyret.

ungefär som att spränga bort hela Dundret i ett enda skott.

Vi slog läger i skymningen på 4 800 m och sov insvepta i våra mexikanska *sarapes*. Tälten var helt översnöade när vi kröp ut ur dem kl. 4 nästa morgon, men det var vindstilla, stjärnklart och 10 gr. kallt, och snön knarrade hemtrevligt under stövlarna. Högt över våra huvuden välvde sig Iztaccíhuatls ofantliga bröst, och i fullmånens trolska sken tedde det sig mer oätkomligt än någonsin. Och långt därnere under oss skimrade ljushavet från 4-miljonersstaden Mexico City.

Efter mycket letande återfanns expeditionens unge ledare i damernas tält, dit han under natten tagit sin tillflykt, för att som han ädelmodigt förklarade, bereda bättre plats åt herrarna. Nu vidtog den mödosamma klättringen i djup snö upp till själva toppen. Efter någon timme gick solen upp och som genom ett trollslag förbyttes den bistra kylan i tropisk hetta. Snöreflexen och den tunna luften på denna höjd gör solen het som en »blåslampa». Ovanför 5 000 m gör sig syrebristen alltmer gällande. Den otränade orkar inte klättra mer än några steg i sänder och är tacksam för varje vilopaus. Hjärtat bultar och benen känns tunga som bly. De sista hundra metrarna upp till toppen vill aldrig ta slut, men till sist kränger vi oss över den sista snövallen och målet är nått.

Två tappra flickor hade orkat med ända upp och de blev nu vederbörigen omkramade med äkta mexikansk *abrazo*, vilket betyder stora famnen (på vilken det går sex svenska). Vi befann oss nu högt ovan molnen, och ur dem reste sig helt nära oss Popocatepetls toppkägla med sin snett skurna kratere. 100 km längre bort gnistrade Orizaba, Mexikos högsta berg, i det intensiva solljuset. Alla som klättrat i berg vet att nedfärden frestar på benen mer än uppstigningen, och det var ett särdeles utmattat sällskap, som sent samma kväll stapplade in på caféet i den lilla bergsbyn och beställde varma drycker.

Men Iztaccíhuatl, Den vita Jungfrun, var besegrad och vi som varit med om äventyret brukade förstulet blinka till henne, när vi från Mexico City såg hennes välkända silhuett långt därborta vid horisonten.

Bland molnen skymtar den ännu aktiva vulkanen Popocatepetls kratere.

HU-anställda studerar Östersund

En fredag kväll i början av oktober samlades en grupp resenärer på Bromma flygplats för en informationsresa till Östersund. Det var ett antal tjänstemän och arbetsledare från Huddingefabriken, som med sina fruar inbjudits av bolaget till resan för att få tillfälle att bekanta sig med staden vid Storsjön med anledning av Huddingefabrikens flyttning till Östersund.

Att intresset för LME:s planerade industribygge är mycket stort hos Östersundsborna fick deltagarna i resan många bevis på. Drätselkammarens ordförande hade på lördagsförmiddagen arrangerat en tre timmar lång sightseeing-tur genom staden med besök på vår blivande fabriksstomt och på områdena för bostadsbebyggelse och fritidsverksamhet.

Efter ett avbrott för kaffe med dopp i fornbyn Jamtli fortsattes turen till Frösön där vi fick njuta av den vackra utsikten mot Jämtlands fjällvärld. En god lunch och shopping på staden gjorde att lördagseftermiddagen försvann alltför fort, varefter det var dags att bege sig till den middag med dans som Drätselkammaren hade inbjudit oss till

på Hotell Standard. Under middagen erbjöds tillfällen för oss att ställa frågor till stadens representanter beträffande skolutbildning och bostäder. Ett kulturhistoriskt kåseri med stillbilder, hållet av drätselkammarens direktör Harry Rydkvist, samt en film från Jämtlands vintersportorter uppskattades livligt.

Söndagsförmiddagen avnjöts med en-

skilda utflykter i ett strålande väder och efter gemensam lunch samlades vi på flygplatsen för hemfärd till Stockholm, där vi skildes åt efter en i allas mening värdefull och minnesrik resa.

På bilden ovan har fotografen fångat deltagarna i resan på Rådhustrappan i Östersund.

GF

LM-are lär företagsekonomi

Under våren 1962 inledde SAF, LO och TCO ett samarbete i syfte att utarbeta studiematerial i företagsekonomi lämpligt att användas som underlag för studiecirkelverksamhet inom företagsnämnderna. Samarbetet resulterade i kursen »Företagsekonomi lönar sig», som rönt stort intresse.

Avsikten med kursen är bland annat att bidra till ökad förståelse för företagsekonomiska resonemang och därmed till bättre förutsättningar för information och samråd inom företagen.

Kursen, som är pedagogiskt genomarbetad och lättfattlig, består av en kursbok samt stillfilmer och ljudband. Man hoppas att kursdeltagarna skall lära sig samtala på ett gemensamt språk om företagets problem, att de lär sig att bättre förstå hur ett beslut kommer till, hur det ena beslutet påverkat det andra samt hur alla i ett företag därmed blir inbördes beroende av varandra, och för det tredje att deltagarna med ett gemensamt språk och förståelse för det inbördes beroendet skall få bättre underlag för sina arbetsuppgifter.

Kursen behandlar främst ekonomiska beslut, företagets värld, företagets målsättning, lönsamhetsbedömning, investeringsbedömning, budgetering, försäljning och marknadspolitik, personalen i företaget, organisation och företagsledning samt årsredovisning och balanspolitik. Det som skiljer denna kurs från tidigare är att denna är mer företagsanpassad, varigenom kursdeltagarna får möjlighet att

med utgångspunkt från kursmaterialet diskutera det egna företagets problem.

Under hösten och våren nästa år arrangeras kursen av bl. a. företagsnämnderna inom LME-koncernen. På bilden ovan är det företagsnämndsledamöterna i Karlskrona och Ronneby som har satt sig på skolbanken för att under kamrer Sven Lindahls (t.v.) ledning under grupparbetet gå igenom LME:s bokslut.

LM-are från KA vann KCM i skytte

Lördagen den 5 september var vädret på sitt allra bästa humör när LM-skyttar från hela landet drabbade samman på Söderbanan för att göra upp om årets koncernmästerskap i gevärsskytte. Solen strålade från en molnfri himmel, knappast ett löv rörde sig och många passade på att solbada i 22-gradig värme.

122 skyttar från 9 LM-företag befolkade de olika skytteklasserna. I klass 2 var det som vanligt mest folk, hela 51 skyttar. Man sköt först en Svensk huvudskjutning som gav följande bästa resultat:

Klass 5: 1) L D Carlsson, KA, 70 p, 2) A Jernström, Rifa, 69, 3) Y Jacobsson, SÖ, 69, 4) E Fridzén, BA, 69, 5) B Pettersson, KA, 68, 6) L Gustavsson, HF/Vt 15, 68.

Klass Vet: 1) W Sundin, Rifa, 65 p, 2) C S Tapper, HF/Hv, 62, 3) O M Pedersen, HF/Iv, 62, 4) G Alexandersson, HF/Vt 19, 62.

Klass 4: 1) F Hagström, HF/Vb, 72 p, 2) S O Forslind, SÖ, 70, 3) V Muraszombathi, T/Krs, 69, 4) S Tylebo, HF/Vt 13, 68, 5) A Wannbäck, HF/Vp, 68, 6) I Lyvik, HF/Vt 02, 67, 7) K E Olsson, KA, 67, 8) R Falk, HF/Ke, 67.

Klass 3: 1) J Holtz, SKV, 69 p, 2) F Karlsson, T/Fp, 68, 3) G Olsbro, HF/Iu, 67, 4) G Mattson, HF/Bf, 66, 5) A Svensson, HF/Vt 32, 64, 6) T Pålman, T/Kr, 64.

Klass 2: 1) C Borgström, MÖ, 74 p, 2) J Kristianssen, HF/Ke, 72, 3) H Wallanger, HF/Ke, 72, 4) G Tollesson, MÖ, 71, 5) S Kullberg, HF/Ke, 71, 6) V Gajzago, T/Kr, 69, 7) T Lindqvist, HF/Vt 15, 69, 8) B Tiberg, HF/Ak, 68, 9) R Larsson, SÖ, 68, 10) Å Johansson, KV, 68, 11) J Nordberg, HF/Se, 68, 12) A Olsson, T/Kt, 68.

Klass 1: 1) K Tillnert, HF/Vt 02, 75 p, 2) S Rylander, HF/Vt 02, 74, 3) G Nilsson, HF/Vt 02, 71, 4) I Hellström, HF/Vt 15, 65, 5) B Olsbro, HF/Vt 02, 64.

I lagtävlingen lyckades i år HF hålla de annars så farliga kollegorna från Karlskrona på avstånd och ta hem lagsegern.

Lagresultat: 1) HF 342 p, 2) SÖ 324, 3) KA 320, 4) MÖ 318, 5) SKV 314, 6) Rifa 288, 7) SKV, Alingsås 278, 8) KV 272, 9) SRA 247 p.

Så gick man till verket att kora koncernens bästa skytt för året. Som vanligt blev det en jämn och spännande uppgörelse. I första omgången fick de 25 bästa skyttarna från huvudskjutningens högre klasser vara med, men sedan blev det värre. I andra omgången kämpade de tolv bästa från första omgången.

Under den närmast följande halvtimmen rådde en tyst, förväntansfull stämning på skjutplatsen. Moped-ordonnansens knatter röjde att skjutresultaten från blinderingen kom till tävlingsexpeditionen. Skulle man komma med bland de sex bästa till den sista och avgörande slutstriden? Äntligen kom skjutledaren. Den sammanbitna minen hos det halvdussin skyttar som han ropade upp talade för att det skulle bli en spännande slutuppgörelse. Ronden omfattade tio skott, fem i knästående och fem i stående.

HF:s Lennart Gustavsson och L D Carlsson från Karlskrona låg bäst till vid starten med vardera 95 + 45 poäng från första och andra omgångarna. Den städige LM-aren från Karlskrona visste emellertid bättre än alla andra var kulhålen skulle sitta. Han släppte bara två poäng på hela serien och fick alltså 48 poäng. Den gode LD sken som en sol när han med sina 188 poäng lade beslag på den åtrådade koncernmästartiteln. HF:s K B Olsbro och Söderhamns Y Jacobsson hade också en god dag. Med sina 181 poäng belade de andra resp. tredje plats.

Resultat mästerskapet: 1) L D Carlsson, KA, 188 p, 2) K B Olsbro, HF/Xk, 181, 3) Y Jacobsson, SÖ, 181, 4) K E Olsson, KA, 175, 5) A Nilsson, BA/Vv, 170, 6) L Gustavsson, HF/Vt 15, 169 p.

Clubmästerskapet

LM:s gevärsskyttar har skaffat sig en viss hemortsrätt på Södermalm-Liljehol-

Koncernmästaren i gevärsskytte L D Carlsson från Karlskrona flankeras av till vänster tvåan Y Jacobsson, Söderhamn, och trean K-B Olsbro, HF.

mens skjutbana – Söderbanan kallad. Banan ligger bra till för oss och den är »vänlig» och trivsamt. Där skjuter vi gärna och vi skjuter bra där. Resultaten från koncerttävlingen och inte minst klubbtävlingen talar för den saken.

Klubbmästerskapet, i vilket ett 70-tal skyttar ställde upp, inleddes som vanligt med Svensk huvudskjutning. Gamle storskytten Fridzéns 74 poäng i de båda högsta klasserna är värt en honnör. Liksom den unge LM-lärlingen K Tillnert i klass 1, som sköt fullt, alltså 75 poäng. Tre veckor tidigare gjorde han samma sak på koncerttävlingen. Idel 5-ettor. Vid det här laget vet han hur man skall skjuta på 200 meter. Från nyåret åker han väl upp i klass 2, där han även på 300 meter säkert kommer att visa att han kan hantera ett gevär.

Resultat klass 4 och 5: 1) E Fridzén, BA, 74 p, 2) K B Olsbro, HF/Xk, 71, 3) L Gustavsson, HF/Vt 15, 70, 4) A Wannbäck, HF/Vp, 70.

Klass Vet: 1) C S Tapper, HF/Hv, 65 p, 2) SE Karlsson, HF/Iv, 61.

Klass 3: 1) T Pålman, T/Kr, 65 p, 2) G Olsbro, HF/Iu, 65, 3) J Sidh, HF/I, 65.

Klass 2: 1) S Kullberg, HF/Kd, 71 p, 2) V Gajzago, T/Kr, 71, 3) N Nurmi, X/Ax, 70, 4) O Bendrik, HF/Vt 39, 68.

Klass 1: 1) K Tillnert, HF/Vt 02, 75 p,

KV bäst i femkamp

Kabelverket i Älvsjö hade i år fått i uppdrag att arrangera årets koncernmästerskap i femkamp för seniorer och oldboys. Tävlingarna gick på Älvsjö idrottsplats i början av september. Väderleken var den bästa tänkbara och det var kanske därför kämpalusten var så god.

Förvånansvärt många deltagare hade anmälts och många fina resultat uppnåddes. Av dessa bör särskilt nämnas KV:s snabba sprinter på 200 meter, T Virkberg, som noterade 23,4 sek., och Olle Holm, HF, som var mycket överlägsen i längdhoop, där han prickade in 6,22 meter.

Förr om åren har HF dominerat kraftigt i fri idrott som i allt annat, men nu har man äntligen fått en svår konkurrent i KV.

Bland oldboysen dominerade Elmer Ahenko från Bollmora. Han är lika bra i alla grenar, så det var ingen som klarade av honom. LM-arna från Bollmora blir säkert farliga, när de väl fått ordning på träningen. Den som väl mest bör hedras är dock den betydligt äldre »spänstgubben» Börje Rosell från HF. Han var inte långt ifrån ettan och fick nu en välförtjänt andraplats. I kast har nog de unga grabbarna svårt att slå honom.

Damernas trekamp

som avverkades samtidigt gällde i år för första gången KCM. Man måste säga att det är ledsamt att se det dåliga intresset bland damerna. Det finns många som kunnat göra denna tävling mer spännande. Segrarinnan blev nu Kai Hall, KV, före den deltagande kvartetten från SIB.

K H

2) S Rylander, HF/Vt 02, 74, 3) B Olsbro, HF/Vt 02, 71.

Sedan de tolv bästa högklassarna plockats ut från huvudskjutningen var det dags för kampen om klubbmästerskapet, som skjuts i tre omgångar. Som första omgång räknas tavelserien i huvudskjutningen. Med sina 49 poäng låg Fridzén bäst till vid starten. På Vt 15 har man emellertid en förman vid namn Lennart Gustavsson som inte är alldeles borta när det gäller gevärsskytte. Med sina jämna resultat 45 + 48 + 47 tog han hem klubbmästerskapet och guldmedaljen – en synnerligen välförtjänt seger.

Resultat mästerskapet: 1) L Gustavsson, HF/Vt 15, 140 p, 2) V Muraszombathi, T/Kr, 137, 3) S Tylebo, HF/Vt 13, 132, 4) R Falk, HF/Kd, 132, 5) E Fridzén, BA, 132, 6) T Pählman, T/Kr, 130 poäng.

Sten Dahlqvist

Suveränen i KCM i trekamp, Kai Hall, hämtar sitt pris under överinseende av KV-idrottens allt i allo Arvid Edman.

Resultat:

Femkampen, seniorer: 1) T Virkberg, KV, 2 039 poäng, 2) Olle Holm, HF, 1 980, 3) Kiiskinen, KV, 1 878, 4) Mik-

kola, SKV, 1 828, 5) Kaj Liljestrand, KV, 1 709, 6) Juntunen, SKV, 1 436, 7) B Lindström, HF, 1 432, 8) K Wildling, HF, 1 412 poäng.

Oldboys: 1) Elmer Ahenko, Bollmora, 1 377 poäng, 2) Börje Rosell, HF, 1 205, 3) H Tinnfält, SIB, 4) Strömberg, HF.

Damer, trekamp: 1) Kai Hall, KV, 1 684 poäng, 2) Ingeborg Nilsson, SIB, 631, 3) Brita Lövgren, SIB, 4) Yvonne Karlsson, SIB, 5) Ingegerd Jonsson, SIB.

Orientering LME—LMF

För tolfte året i följd har HF:s och LMF:s orienterare tävlat mot varandra. Tävlingen gick i år på svensk mark och segern hemfördes av värdfolket. Genom årets seger fick HF en andra inteckning i ingenjör K Rankos vandringspris »Isbjörnen». Individuell segrare blev Christer Johansson, HF/Us, med Kalevi Lindfors från Helsingfors på andra plats. Trea blev Arne Östberg, T.

I lagtävlingen för sexmannalag segrade alltså LME IK Stockholm med tiden 6.21.00. LMF IK Helsingfors fick tiden 8.40.10.

Fotboll i Libanon

I en vänskapsmatch i fotboll i höstas lyckades ett förstärkt LME-lag besegra de arabisktalande instruktörerna vid NIB-skolan i Sibblin i Libanon. LME-segern kom att lyda på 3-1 sedan laget i halvtid legat under med 0-1. På bilden ovan, som lyckligtvis togs före matchen, syns den segerrika fotbollselva. Fr. v. i

nedre raden K Hellberg, LME, M Zeituoni, LME, G Olsbro, LME, Å Hult, NIB, L Engström, Svenska Ambassaden. Övre raden fr. v. H Thanger, LME, B Johansson, NIB, A Lindeberg, LME, G Svensson, LME, L Engvall, LME, och E Tholén, UNRWA.

KCM i tennis

Tennissporten har genom TV-sändningarna från bland annat Davis Cup i somras kommit fram som den verkliga folksporten. På gator, gårdar och i parker spelar smågrabbar tennis med verkligt stort intresse och hoppas naturligtvis att kunna bli en ny Janne Lundqvist. Intresset visade sig även vara i stigande när det gäller våra egna tävlingar, koncern- och klubbmästerskap.

Årets KCM hade samlat rekorddelta-gande och går till historien som ett av de bästa, både vad gäller antal deltagare som spelmässigt sett. Nya namn dök i år upp i toppen och de gamla mästarna fick träda tillbaka. Stranneborn kunde inte ställa upp på grund av skada och de övriga blev slagna av för året bättre spelare.

Börje Fornstedt, FÖB, som i många år tillhört svenska eliten har nu allt mer gått över till motionsspel och visade sig vara helt överlägsen de övriga deltagarna. Finalen mot en av HF:s bästa spelare, Henry Radevall, hemfördes med 6-0, 6-0, vilket visar att takterna fortfarande sitter kvar.

Även dubbeln hemfördes av Börje Fornstedt och FÖB. En bra partner var FÖB:s försäljningschef Sven Österlund.

Den mera motionsbetonade klassen hemfördes av H Clancy från HF med föregående års segrare B Haas, HF, på andra plats.

Resultat:

Herrsingel, klass I: 1) B Fornstedt, FÖB, 2) H Radevall, HF, 3) S Gustavsson, SIB och N Svensson, HF.

Herrsingel, motionsklassen: 1) H Clancy, HF, 2) B Haas, HF, 3) C Rabenius, HF, och T Nenzen, Erga.

Herrdubbeln: 1) B Fornstedt/S Österlund, FÖB, 2) I Lindh/H Radevall, HF, 3) E Karlsson/O Nilsson, FÖB, och T Landahl/N Lennmarker, HF.

HF:s klubbmästerskap

Den interna tävlingen hade samlat nästan lika många deltagare som KCM. Tävlingen omfattade sex klasser och i stort sett gick allt efter »ritningarna». Några nya förmågor kom ej fram och de gamla mästarna höll fortfarande topp-placeringarna.

Mästare i singelklassen blev Ingvar Lindh, Ek, med Nils Svensson, DP, på andra plats. I dubbeln blev det omvänt ordning med Ove Nilsson, Ajb/N Svensson, DP, som segrare och paret Göte Ryhr/I Lindh, Ek, på andra plats. Mästare i motionsklassen blev även här H Clancy, X/Onp, med E Nordström, Yx, på andra plats. Nybörjarklassen hemfördes av P Tobiasson, Dio.

H F

Schack

Årets största schackhändelse inom L M Ericssons schackklubb utspelades i mitten av oktober då LME vann den med stor spänning emotsedda 40-mannamatchen mot Hägersten. Vinsten blev så klar som 27-13. Bidragande orsaker till segern får väl anses vara förmånen av hemmaplan, LM:s 29 förstaklassspelare och Hägerstens svårigheter att få fullt lag.

Som sig bör tilldrog sig förstabords-spelarnas uppgörelse stort intresse. LM:s R Fagerström tvingade genom utmärkt spel sin motståndare att ge upp. Vid andra bordet visade sig S Fjordland vara en god reserv, som höll ut i 50 drag och hotade med tidsvinst innan han kapitulerade. Vid fjärde och femte borden återfanns de säkra poängplockarna E Johansson och T Nordqvist.

Segern säkrades vidare av H Zalitis, 1 poäng, B Lindsjö, 1, R Lindqvist, 1/2, G Kjellin, 1/2, K Sandberg, 1, J E Hagen, 1/2, H Larsson, 1, Å Björnberg, 1/2, M Andersson, 1, C Winnerblad, 1, S Eriksson, 1, T Juntti, 1, J Sunberg, 1, V Schmidt, 1, E Karlsson, 1, G Hemdal, 1, L G Malmgren, 1, E Nordqvist, 1, K E Sundberg, 1, I Westerberg, 1, G Carlsson, 1, T Värnberg, 1, I Wilhelmsson, 1, T Bergstrand, 1, G Strömberg, 1, G Lundqvist, 1/2, och B Zahn, 1/2 poäng.

Därmed har LM två inteckningar i det uppsatta vandringspriset.

H L

LM-seger över Televerket

Orienterare från HF och Televerket tävlade i år för tredje gången mot varandra med start och mål vid Götagården i Täby. Segern hemfördes i år av L M Ericsson och individuellt segrare blev Christer Johansson, HF. I denna tävling kämpar man om ett vandringspris »Vasakanonen», i vilket företagen har en inteckning vardera.

NYA PATENT

i koncernen under tiden 3 juli-3 september 1964 (förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe, uppfinningens titel och patentnummer):

Alexandersson, H V, HF/X/AC, Johansson, E S E, HF/X/AeC, Saviharju, J P, HF/X/AeC - Kontaktdon för korskopplingar - 193.851;

VI TACKAR

... för födelsedagshyllningar

Gunnar Almeborg, HF/X/Eot
Ragnar Eriksson, VÅ/X/Kgb
Walter Hakevik, FÖB/OppC
Karl-Erik Hellström, FÖB/Ojg
Ingrid Kroon, HF/Vba
Per Mattsson, HF/Vt 13
Arne Nordström, HF/Vt 39
Martin Sandqvist, FÖB/OpfC
Henning Söderlind, tidigare HF/K 13

... för annan vänlighet

Knut Johansson, KV

... för vänligt deltagande

vid min makes och min faders, John Haraldsson, KV, bortgång
Irene och Roger Haraldsson

vid vår faders, Knut L Svensson, tidigare HF/Vav, bortgång

Barnen

Thorsén, J M, HF/X/Sbk - Anordning för addering av i binär form uttryckta tal, omfattande ett antal bistabila vippor - 194.036;

Eriksson, E E, VÅ/X/KbhC, Sem-Sandberg, S G, SIB - Jämförelsekrets - 194.001;

Kjällström, A R, HF/X/AbmC - Jacklist för telefoniändamål - 194.002;

Pugerud, J B, T/KnfC - Signalmottagare - 194.430;

Jacob, W E W, HF/UegC - Pulstransformator med noggrant avpassad primärinduktans - 194.436;

Widl, W H E, T/Kxa - Regenerativt pulsöverdrag - 194.439;

Hasselbohm, S S S, HF/NtmC - Kopplingsbox för telefonledningar eller dylikt - 194.451;

Rejdin, A A G, HF/X/AT, Wahl, S L M, HF/X/Akr - Kontaktdon - 194.452;

Mogestad, F T, HF/X/Abf - Trådförbindningssystem för lödningsfri anslutning av trådar till kopplingsstift - 194.455;

Hägglund, K H, SKV - Elektrisk kondensator - 194.460;

Hasselbohm, S S S, HF/NtmC - Anslutningsklämma - 194.251;

Nordström, O E R, HF/Umx, Persson, P O R, tidigare G/TakC - Anordning för att fastsätta en komponent vid en monteringsplatta - 194.618;

Fresk, E G V, BO/Avm, Persson, P O R, tidigare G/TakC - Anordning vid telefonapparater - 194.620.

FRÅN FÖRETAGS NÄMNDERNA

Vid sammanträdet informerade dir. Patricks om att man kommer att inrätta en central instans inom H-området för kontorsrationalisering. Övering. Boye kommer att bli chef för denna avdelning.

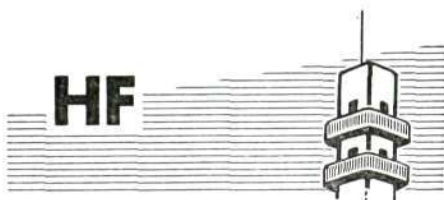
Dagsläget

Dir. Patricks orienterade om det allmänna konjunkturläget och informerade om läget inom moderbolaget.

Beträffande det allmänna konjunkturläget nämndes att de rapporter, som hittills föreligger om den ekonomiska utvecklingen i olika länder under sommaren, bestyrker intrycket av att vi för närvarande befinner oss i en i stort sett stabil internationell högkonjunktur. I industriländerna ligger den privata konsumtionen alltjämt på en hög nivå samtidigt som företagens investeringsefterfrågan börjat väga allt tyngre som drivkraft bakom utvecklingen. Den höga efterfrågan i flertalet länder har satt sina spår i en expansiv utrikeshandel. Detta gäller såväl mellan industriländerna inbördes som mellan industriländerna och råvaruländerna. Det sistnämnda har återspeglat sig i stigande råvarupriser, vilket för många u-länder har inneburit ett förbättrat bytesförhållande och en starkare valutaställning, vilket ju för LME:s del är av stor betydelse med hänsyn till att exporten till u-länderna utgör ungefär hälften av vår totala export.

Till den aktuella konjunkturbilden hör emellertid också att pressen på produktionsapparater och inflationsbenägenheten ökat. Den ekonomiska politiken ligger därför i flertalet industriländer i inflationsberedskap. Risken för en inflationsdrivande överhettning på arbetsmarknaden står här alltjämt i centrum för uppmärksamheten.

Konjunkturuppgången i Sverige fortsätter utan några tecken till avmattning. Igångsättningen av nya byggen har ökat betydligt. Det beräknade värdet av påbörjade byggen under januari-maj var sålunda 25 proc. högre än under motsvarande tid 1963. En särskilt kraftig uppgång redovisas för bostadshus, vägar, gator, vatten och avlopp, men även igångsättningen av industribyggen har ökat betydligt.

Konsumentefterfrågan fortsätter att öka, vilket bl. a. återspeglas i en stigande detaljhandelsomsättning. Denna var under första kvartalet 8 proc. större än under motsvarande tid 1963.

Den stigande hemmamarknadsefterfrågan på både konsumtions- och kapitalvaror återspeglas också i importutvecklingen. Importvärdet under januari-maj var 15 proc. högre än under motsvarande tid 1963.

Exporten har emellertid ökat ännu starkare än importen. Under januari-maj var exportvärdet sålunda 20 proc. högre än under motsvarande tid förra året.

Under intryck av den livliga efterfrågan har produktionen ökat väsentligt. Industriproduktionen var under januari-april 7 proc. större än under motsvarande tid 1963. Sysselsättningen inom verkstadsindustrin var ungefär oförändrad jämfört med motsvarande tid i fjol, vilket tyder på en måttlig produktionsstegring inom denna industrigren.

Orderingången inom verkstadsindustrin (exkl. varv) var under första kvartalet 11 proc. större än under motsvarande tid i fjol. Orderstocken var i slutet av mars 2 proc. större än ett år tidigare. Exportorder svarade liksom förra året för en tredjedel av den totala orderstocken.

Bristen på arbetskraft gör sig alltjämt gällande.

Beträffande läget inom moderbolaget anförde dir. Patricks att beställningsingången fram t. o. m. augusti månad varit tillfredsställande och med god marginal överträffat budgeterat värde. Det är främst beställningar avseende storstationer och transmissionsmateriel som svarar för det goda resultatet medan beställningsingången till Erga-divisionen blivit något mindre än budgeterat, främst

beroende på att beställningsingången avseende växlar inte blivit så stor som man räknat med.

Ur beställningsingången sedan föregående nämndsammanträde kan nämnas Televerkets beställningar för utökning av befintliga 500-väljarstationer och koordinatväljarstationer. Televerket har vidare beställt bl. a. tremyntsapparater, telefon-svarare samt diverse telefonapparatdetaljer. Från kunder i utlandet kan noteras beställningar från Egypten för järnvägsautomatisering i Kairo och Nildeltat. Från Norge har erhållits en beställning på en PABX-växel av kodväljartyp för Rikshospitalet i Oslo. Denna beställning är speciellt glädjande eftersom den erhöles i hård konkurrens med andra leverantörer, som tidigare dominerat privatväxelmarknaden i Norge. Från Danmark har gjorts avrop på vårt ramavtal med KTAS på ytterligare koordinatväljarmateriel för både lokal- och interurbantrafik. Från Förenta Staterna (dotterbolaget North Electric Company, Galion, Ohio, »NEC») har inkommit beställningar avseende ytterligare telefonapparater av modell Dialog. NEC, som levererar telefonapparater till de s. k. Independentbolagen i USA, har tidigare beställt 10 000 Dialog-apparater. Vidare har från Spanien inkommit en stor beställning på telexutrustning. Beställningen är den första i sitt slag till den spanska marknaden.

Faktureringen på telefonisidan har under hela den gångna delen av året uppvisat ett eftersläp i förhållande till budgetet men ligger trots detta över faktureringen vid motsvarande tid föregående år.

Det ofakturerade beställningsbeståndet uppvisar en ökning sedan årets början, vilket innebär att sysselsättningen är tryggad för en god tid framåt.

Antalet anställda arbetare inom moderbolaget förutom Kabelverket i Älvsjö uppgick den 31.12.1963 till 9 069 och den 31.8.1964 till 8 347, alltså en minskning med 722 under årets åtta första månader. Antalet tjänstemän har under samma tid ökat från 5 288 till 5 345, en ökning med 57.

Dir. Werthén informerade också om den beslutade omlokaliseringen av den

nuvarande tillverkningen vid Huddingefabriken till Östersund samt om beslutet rörande utbyggnaden av Visbyverkstaden. Besluten har skett i samråd med statliga och berörda kommunala myndigheter. Genom utbyggnaden kommer Visbyverkstaden att få en ungefär dubbelt så stor lokalyta som i dag eller ca 20 000 kvm och verksamheten där kommer att byggas ut till en mera fullständig reläsfabrik.

Beträffande flyttningen av verksamheten vid Huddingefabriken nämnde dir. Werthén att orsaken till detta beslut är behovet av utvidgning av produktionen inom Huddingefabrikens verksamhetsområde samt arbetskraftsbristen i Stockholmsområdet. Den fabrik som LME i samarbete med Östersunds stad kommer att uppföra beräknas bli färdig att tagas i bruk under första hälften av år 1966. Upplärningen av personal kommer emellertid att påbörjas i förhyrda lokaler i Östersund redan under hösten 1964.

Dir. Mohlin informerade om det aktuella läget vid HF/V och berörde där bl. a. pågående mekaniserings- och rationaliseringsarbeten. Han informerade bl. a. om den automatiska matningen av ett tjugotal kontaktiningsmaskiner samt om de programstyrda fräsmaskinerna. En av dessa maskiner har nyligen byggts om med Arencos styrutrustning, som fungerar bra. Arencos styrutrustningar är uppbyggda av praktiskt taget enbart LME-komponenter och utgör därför en god reklam för dessa.

Dir. Mohlin berörde även den »line»körning av reläsfabrik som är aktuell vid HF/V och övriga reläsfabrikverkande verkstäder. Genom införandet av »line»körningen har man kunnat pressa ned genomloppstiderna för sluttempona i reläsfabrikverkningen från åtta perioder till en dag. Man har även erhållit en del förbättringar som man inte räknade med då »line»körningen planerades, exempelvis bättre kvalitet.

Förslagsverksamheten

Dir. Mohlin anförde att vid verkstadsens förslagskommittés senaste sammanträde behandlades 12 nya samt två tidigare bordlagda förslag. Sju belönades med tillsammans 1 150 kronor, sex kunde inte bli föremål för belöning medan ett förslag bordlades för ytterligare utredning. Hittills under år 1964 har 25 förslag lämnats in till verkstadsens förslagskommitté. 12 av dessa har belönats med tillsammans 2 700 kronor.

Dir. Svensson anförde att kontorets förslagskommitté vid sitt senaste sammanträde behandlade tre förslag. Två av dessa belönades med tillsammans 285 kronor, medan det tredje förslaget inte kunde bli föremål för belöning.

HF den 8/9 1964

Ing. Ullén rapporterade att verkstadsens förslagskommitté vid sitt senaste sammanträde behandlade två tidigare bordlagda förslag samt två nya. Ett belönades med 160 kronor, två bordlades för ytterligare utredning medan ett inte kunde bli föremål för belöning. Det belönade förslaget var inlämnat av hr Egon Andersson och gick ut på att på detalj 906936 en uppklippning, som f. n. görs som en separat arbetsoperation, kombineras med det efterföljande bocknings-tempot.

Vid förslagskommitténs sammanträde beslöts att SAF:s nya affischserie för förslagsverksamheten skulle beställas för att anslås på kontor och verkstad. Samtidigt därmed skall en Ermi-affisch anslås. Det beslöts vidare att den nya skriften »Förslagsverksamhet», utgiven av SAF, LO och TCO, gemensamt skulle beställas för distribution bland arbetsledare, uppsättare och skyddsombud.

Dagsläget

Ing. Aggestam anförde att under perioden januari–augusti 1964 blev beställningsgången något mindre än för motsvarande period föregående år och något mindre än vad som budgeterats. Aktiviteten på försäljningssidan är dock stor och man hade gott hopp om att innan årets slut ha uppnått den för året budgeterade beställningsgången.

Ermi hade haft vissa svårigheter med att hålla leveranstiderna på grund av att man inte hade hunnit arbeta upp några nämnvärda lager av trefasmätare. Trefasmätareleveranserna skedde i stort sett direkt från produktionen. Under sådana förhållanden kan det uppstå vissa besvär att tillgodose önskemål från kunder beträffande olika varianter av mätare. På enfasmätarensida hade Ermi däremot välförsedda lager.

Ing. Aggestam uppehöll sig även något vid eltaxeutredningen och diskussionerna kring denna. Han nämnde därvid bl. a. att det skedde en omfattande propaganda för elvärme från Vattenfallsstyrelsens sida. Detta hade givit upphov till livliga diskussioner kring taxer och därmed mätarproblemen. Elverken och distributörerna har dock svårigheter att leverera ytterligare elkraft till förbrukarna innan de har sett över sina nät. Den därav följande fördröjningen är en fördel för Ermi, emedan man därigenom får tid att förbereda sig ytterligare på specialmätarsidan.

Beträffande specialmätarna nämnde ing. Aggestam att Ermis nya maximal-

mätare har sålts i samma takt som den tillverkats och att man nu förutser en ökad försäljning. Han hoppades att man skulle hinna dra upp produktionen av maximalmätaren i takt med den förväntade efterfrågeökningen.

Elstängselförsäljningen har under den gångna delen av året varit mindre än för motsvarande period föregående år, emedan exporten blivit mindre än vad som budgeterats. Eftersläpet i fråga om exportförsäljningen sammanhänger med att fransmännen ej godkänner vår nuvarande elstängselutrustning. Ermi har därför konstruerat en elstängseltyp som är avsedd för den franska marknaden. Den håller nu på att provas. Proven går bra och man hoppas därför på en ökad försäljning på den franska marknaden under nästa år.

Ing. Ullén informerade om hur stor produktionsökning som den budgeterade ökningen på maximalmätare- och trefasmätarensida motsvarade. Den budgeterade ökningen kan inte klaras av på dagtid på grund av bristande kapacitet i vissa maskingrupper. Man har därför beslutat anställa s. k. aftonstjärnor från och med sammanträdesveckan fram till i första hand årsskiftet. Tio »aftonstjärnor», som utlovats anställning fram till slutet av år 1964, hade fram till sammanträdestillfället anställts.

Skärmbildsundersökning

Kamrer Avermark anförde att den 8, 9 och 10 september 1964 skärmbildades för första gången i Karlskrona hela Ermis personal. Samtidigt med skärmbildsundersökningen verkställdes frivillig socker- och äggvitekontroll.

Hälsotillståndet bland Ermis personal har visat sig vara synnerligen gott.

RMI den 17/9 1964

Ing. Jonson rapporterade att sedan föregående nämndsammanträde hade förslagskommittén behandlat två nya samt två tidigare bordlagda förslag. Tre av förslagen belönades med tillsammans 475 kronor medan ett inte kunde bli föremål för belöning. Följande förslagsställare belönades:

769004 Åke Samuelsson: Förslag till ändring av provningsföreskrift för Pilotfilter. Belöning 50 kronor.

769024 Åke Lindhe: Förslag till änd-

ring av spärr för räkneverk på termo-
statugn. Belöning 75 kronor.

748015 *Leif Andersson*: Förslag till
förbättring av koaxialomkopplare 732042.
Belöning 350 kronor.

Ing. Jonson anförde att fram till sam-
manträdesdagen hade under året 11 för-
slag lämnats in till förslagskommittén.
Av dessa har fem belönats med tillsam-
mans 1 225 kronor.

Dagsläget

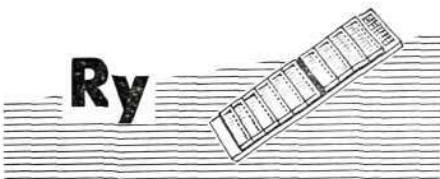
Dir. Engström nämnde att den 1 sep-
tember hade T i stort sett fått in så myc-
ket beställningar man hade budgeterat
för hela år 1964. Inom T räknar man
därför med att vid årets slut ha över-
skridit den budgeterade beställningsin-
gången med hygglig marginal.

T:s fakturering under tiden januari-
augusti blev något större än vad som
budgeterats och man förutser att den för
året budgeterade faktureringen kommer
att kunna innehållas.

Ing. Jonson anförde beträffande läget
inom TV att man förutser att de för
året uppgjorda utleveransbudgets kom-
mer att kunna hållas.

Ing. Jonson nämnde även att tillverk-
ningen av 12-Mhz-utrustningar (exkl. pi-
lotutrustningar) har minskat. Man förut-
ser att klenkoaxialutrustningarna och
andra nyare utrustningar skall kunna fyl-
la den lediga kapacitet, som uppstått ge-
nom att 12-Mhz-utrustningarna minskat.

T/TV den 10/9 1964

Ing. Sjöberg nämnde i en lokal dags-
lägesöversikt att produktionsutsikterna
för Ronnebyverkstaden är gynnsamma
för den del av framtiden som man då
kunde överblicka. De beställande avdel-
ningarna har tidigare aviserat att de un-
der de fyra första månaderna år 1965
kommer att lägga in order i stort sett i
oförändrad omfattning jämfört med se-
nare delen av år 1964. De kommer där-
efter att öka orderinläggningen under
perioden maj till och med augusti 1965.
Ronnebyverkstaden hade redan vid sam-
manträdestillfället en produktionstakt
som är högre än orderinläggningen. Det-
ta har medfört att delar av eftersläpet
har körts in. Ronnebyverkstadens efter-
släp motsvarade vid sammanträdestillfäl-
let ca sex till sju perioders produktion
med rådande produktionstakt.

Ry den 16/9 1964

Ing. Lindström anförde i den lokala
dagslägesöversikten att antalet anställda
arbetare på TV-sidan vid Norrköpings-
verkstaden har ökat från 210 i slutet av
juni till 230 sammanträdesdagen.

Vid föregående nämndsammanträde
anfördes att man hade vissa bekymmer
i fråga om rekrytering av arbetskraft
och att man hoppades att det skulle lätta
på den fronten efter semestern. Rekryte-
ringen av personal gick emellertid inte
heller vid tiden för sammanträdet så lätt
som man skulle önska. Man siktede tidi-
gare på att ha uppnått 300 anställda ar-
betare innan årets slut, men det såg inte
ut som om denna målsättning skulle kun-
na uppnås. Den för Kh-delen uppgjorda
budgeten beträffande antalet anställda
föreföll heller inte att kunna innehållas.

TV-sidans inleveranser till lager upp-
visade eftersläp i förhållande till budget.
Eftersläpet sammanhängde i viss mån
med att man inte har så många anställda
som det skulle behövas. I fråga om
inleveranser till lager, som uppvisade en
nedgång vid tiden för föregående
nämndsammanträde, hade man kommit
upp till en rimlig nivå igen. Man har
dock fortfarande vissa »proppar» i prov-
ningen, som man skall försöka klara av
under hösten.

Ing. Lindström informerade också om
vad som gjorts och vad som görs för att
organisera s. k. »line»-körningar, med
vilka man eftersträvar en mer flytande
tillverkning där buffertförråden mellan
de olika arbetstempona undviks. Genom
denna flytande tillverkning frigör man
kapital, som ligger bundet i buffertför-
råden och drar avsevärda räntekostnader.

Ing. Lundberg anförde att på Kh-
sidan har man nu ett eftersläp som upp-
går till ungefär fem perioder. Man ar-
betade hårt på att klara av eftersläpet.

För Kh-sidan budgeteras en ökning av
tillverkningstakten från ca 40 000 rullar
per period i mitten av september till ca
60 000 rullar per period innan årets slut.
Med hänsyn till svårigheterna att rekry-
tera personal i önskvärd utsträckning
torde det bli svårt att uppnå den bud-
geterade utleveranstakten.

Ing. Lundberg meddelade även att
reläsatsförbindningen vid Norrköpings-
verkstaden skulle flyttas över till Örebro-
fabriken under hösten. De anställda vid
Norrköpingsverkstaden som arbetat med
reläsatsförbindningen kommer att flyttas
över till kvarvarande delar av tillverk-
ningen.

Förslagsverksamheten

Ing. Lindén rapporterade att förslags-
kommittén sedan föregående nämndsam-
manträde behandlat tre förslag. Två av
förslagen belönades med tillsammans 310
kronor. Ett förslag kunde inte bli före-
mål för belöning. Båda de belönade för-
slagen var inlämnade av hr *Viljo Puk-
kila, avd. Ng/V1 311*. Dessa två förslag
avsåg dels en fixtur vid montering och
lödning av smältsäkringar, dels en sax
för isoleringsrör.

Ng den 21/9 1964

Disp. Eklöv anförde att förslagskom-
mittén sedan föregående nämndsamman-
träde slutbehandlat åtta förslag, varav
två tidigare bordlagda. Ytterligare tre
förslag hade lämnats in sedan föregåen-
de nämndsammanträde men var under
utredning. Av de åtta slutbehandlade för-
slagen belönades fyra med tillsammans
450 kronor.

Herr Holger Hagnäs: Förslaget avser
en skyddsanordning för att förhindra fot-
skador på eltruck nr 31. Belöning 200
kronor.

Herr Erik Andersson: Förslaget avser
förbättring av ventilationen i spinnhallen.
Belöning 75 kronor.

Herr S Lundgren: Förslaget avser en
nippel för kikkran på glödgningsklockor.
Belöning 75 kronor.

Herr Holger Hagnäs: Förslaget avser
en förändrad styranordning för längd-
mätare i kardelkablingsmaskin. Belöning
100 kronor.

Dagsläget

Dir. Westling anförde att Kabelverket
i stort sett har produktionskapaciteten
fullt utnyttjad för resten av år 1964. Si-
tuationen är emellertid något olika mel-
lan de olika produktionsområdena.

På papperskabelsidan har Kabelverket
genom Televerkets beställningar produk-
tionskapaciteten praktiskt taget fullt ut-
nyttjad fram till 1 juli 1965. På plast-
kabelsidan, där man inte tillämpar sam-
ma årsbeställningsförfarande, har man
bara en del order för första halvåret
1965, men det finns inte anledning att
förmoda att produktionskapaciteten på
den sidan inte skulle bli fullt utnyttjad.

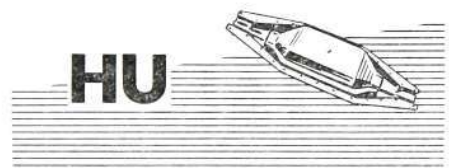
Beträffande läget på telefonsnörsidan
nämndes att Karlskronafabriken (KA)
nu tillverkar raka telefonsnören och att
KA successivt kommer att övertaga till-

verkningen av de elastiska telefonsnören. Man räknar med att KA fr. o. m. årsskiftet 1964/1965 kommer att tillverka sitt eget behov av telefonsnören. Kvar vid Kabelverket kommer därefter att finnas Kabelverkets tillverkning för Televerkets behov. Även denna tillverkning beräknas bli överflyttad till KA under år 1965.

På lacktrådssidan har nu mer fasta planer beträffande neddragningen av tillverkningen utarbetats. Från en takt på ca 3 ton/vecka vid tiden för företagsnämndssammanträdet skall tillverknings-takten dras ned så att den är lika med noll, d. v. s. helt nedlagd vid årsskiftet 1964/1965. Personalen som sysselsätts på lacktrådssidan och telefonsnörssidan räknar man med att flytta över till andra arbetsområden inom KV.

Dir. Westling nämnde i övrigt att grovdragningen och betningen av koppartråd beräknas komma i gång i slutet av år 1964, att grävningarna för tredje etappens utbyggnad påbörjats sedan man nu erhållit igångsättningsstillstånd till dessa arbeten samt att ombyggnaden av ICA:s kök slutförts under och efter semestern.

KV den 24/8 1964

Disp. Frenning anförde i den lokala dagslägesöversikten bl. a. att HU:s beställningsgång fram t. o. m. juli månad låg över budget, vilket innebär en relativ förbättring från tiden för föregående nämndssammanträde, då man hade ett eftersläp i beställningsgången i förhållande till budget på grund av att vissa order från Televerket hade fördröjts. Televerket hade i slutet av augusti beställt praktiskt taget allt som HU skall leverera dit under år 1964. För år 1965 hade HU då ännu inte träffat några överenskommelser beträffande leveranser av pupinutrustningar till Televerket.

På exportmarknaden har HU under senare tid erhållit mindre beställningar från Pakistan, Italien, Färöarna och Finland. Bland aktuella förväntade beställningar märktes sådana från Danmark och Finland.

Herr Areskog, som är i Mexico för att hjälpa till med att dra i gång tillverkningen av pupinboxar där, hade rapporterat att de tillverkat några boxar och att arbetet går vidare. Det är emellertid ganska svårt för det mexikanska bolaget att få tag i material av den kvalitet som HU har rekommenderat.

På transformatorsidan har sedan före-

gående nämndssammanträde inga nämnda förändringar i produktionsläget inträffat.

Vt 33 avvecklades helt före semestern och en del av den personal som fanns kvar då överflyttades till Midsommarkransen. Vt 33:s lokaler kommer att användas för att ta hem så stora delar som möjligt av förråden från Åsögatan och Tullingeberg för att därigenom uppnå en smidigare materialhantering.

Vecka 33 hade HU 159 arbetare anställda, varav 72 män och 87 kvinnor. Nedgången sedan tiden för föregående nämndssammanträde sammanhänger med avvecklingen av Vt 33.

Disp. Frenning anförde också att man räknade med att före årets slut klara av de för år 1964 åtagna leveranserna.

Vid sammanträdet diskuterades även frågor med anknytning till den beslutade flyttningen av HU:s verksamhet till Östersund.

HU den 1/9 1964

Hr Ödman informerade i dagslägesöversikten om bl. a. några mer betydande färdiga installationer under tiden sedan föregående nämndssammanträde. Bland dessa märktes installationen av Skandinaviska Bankens tredje datamaskin, typ ICT 1301, i Sverige. Denna maskin var samtidigt den andra av Skandinaviska Bankens datamaskiner i Stockholm. Vidare hade en ICT 1301 installerats hos Skånska Brand. Bolidens Gruv AB hade erhållit sin maskin av typ ICT 1500. Moderbolagets stora anläggning av typ Orion var under sluttestning. I övrigt har DKB erhållit några order på den kompakta datamaskinen ICT 1004 både för fast försäljning och hyra.

DKB skulle vidare till Datacentralen-Fylgia leverera en dataanläggning av typ Orion i stället för den dataanläggning av typ Perseus, som man tidigare förfogade över.

Hr Broberg frågade om några förändringar på personalsidan var aktuella eller om man kunde förutse att personalstyrkan skulle förbli oförändrad. Hr Ödman svarade att antalet anställda inom bolaget ökade, fastän något långsammare än tidigare. Det var framför allt på datatekniker- och systemsidan som ökningen ägde rum. Samtidigt med ökningen på kontorssidan har en minskning av personalen på produktionssidan inträffat främst på elverkstaden.

DKB den 31/8 1964

Sedan senaste förslagskommittésammanträdet har 11 förslag inlämnats, varav ett bordlagts för vidare utredning. De övriga förslagen har samtliga belönats med sked. Följande penningbelönningar har utdelats:

2038 Thorén: 35 kronor för förslag till spillåda och bricksålar för uppsamlade av kabeltråd och brickor vid tinning av reläkondensatorer.

1018 Gustavsson och 2018 Carlsson: 175 respektive 75 kronor för förslag till förbättring av lindningsmaskin KC 40.

2001 Svensson: 35 kronor för förslag till vinkel på ställning vid svetsmaskinerna samt fjäder vid trampen till samma svetsmaskin.

1018 Gustavsson: 35 kronor för förslag till stöd för dornvridning till lindningsmaskinerna.

1012 Svensson: 35 kronor för förslag till luftkolv i stället för elektromagnet vid nitborden.

Konjunktur- och försäljningsläget

Dir. Skytt redogjorde först för det allmänna konjunkturläget. Han nämnde därvid bl. a. att konjunkturuppgången i Sverige fortsätter utan tecken till avmattning. Ökad orderingång inom så gott som samtliga branscher, ökad sysselsättning och ökade orderstockar kännetecknar läget. Brist på arbetskraft förekommer inom en stor del av industrin, kombinerat med en sakta men stadigt stigande prisnivå.

Även Rifa har känt en ökad efterfrågan på sina produkter. För Grännas del är det framför allt reläelektrolyterna som ökat och har en tendens att öka ytterligare under den närmaste framtiden. Möjligheten att öka tillverkningen på övriga produktgrupper sammanhänger i mycket hög grad med det rationaliseringsarbete, som kan utföras på dessa grupper. Konkurrensen är hård och endast mycket högrationaliserade produkter kan konkurrera med kondensatorer tillverkade i lågkostnadsländer.

Dir. Skytt nämnde avslutningsvis att som helhet har vi att se fram emot ett år med full sysselsättning och fortsatt expansion.

Vid sammanträdet diskuterades dessutom bl. a. frågor rörande informationsaften för samtliga anställda, arbetsstudier, reservdelsförsörjningen till maskiner och anläggningar samt bilparkering.

RIF/G den 15/9 1964